

Radaru odzvonil 17. září sám americký prezident

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XII

ČÍSLO 126, LISTOPAD 2009

CENA 8 Kč

Dnes v čísle

Strana 2:

Slovenský jih přátelům českým

Orchestr z Balkánu roztančil
Staroměstské náměstí

Strana 3:

O co jim jde?

Jazykový problém na Slovensku
očiima Lýdie Grecké

Strana 4:

Obama: Nutnost dohody s Ruskem

Jak to vidí profesor Oskar Krejčí

Strana 5:

Na co vsadili Bulhaři

U moci je včera neznámá strana

Strana 6:

Juraj Jánošík mezinárodně

Slovenská legenda opět na stříbrném
plátně

Strana 7:

Omluví se Pravda (bratislavská)?

„Senzace“ jednoho slovenského
autora

JE TO VELKÉ VÍTĚZSTVÍ ČESKÉ VEŘEJNOSTI, PROHLÁSIL MLUVČÍ OBČANSKÉ INICIATIVY NE ZÁKLADNÁM JAN MÁJÍČEK ● V ÚSILÍ PROTI VÝSTAVBĚ RADARU VZNIKLO U NÁS JEDNO Z NEJVĚTŠÍCH OBČANSKÝCH HNUTÍ

Brdy: svátek na naší ulici

PRAHA (Slovanská vzájemnost) – Občanská iniciativa Ne základnám, jejímž členem je i Slovenský výbor ČR, oslavila sdělení amerického prezidenta Baracka Obamy ze 17. září jako „svátek na naší ulici“.

Zrušení plánu George Bushe na výstavbu americké radarové základny v Brdech, stejně jako americké raketové základny v Polsku, přijalo přinejmenším se zadostiučněním na 70 procent českého obyvatelstva.

Zpráva potěšila pak zejména obce na Podbrdsku. Že pocítil silné zadostiučnění, se přiznal v tisku Jan Neoral, starosta podbrdské vesničky Troskavec, asi nejznámější bojovník proti americkému radaru v Brdech.

„Myslím, že je to vítězství všech lidí, kteří doufali, že se radar v Česku nepostaví,“ řekl předseda Ligy starostů proti radaru a příbramský starosta Josef Řihák. Neutrálně se k Obamově zprávě zachovali jak prezident Klaus, tak premiér Fischer.

Přes 500 000 podpisů

Petic proti radaru bylo několik. Podepsalo je u nás přes půl milionu občanů. Například petici Zdeňka Štefka a spol. přes 200 000 občanů, petici Ne základnám za vyhlášení referenda přes 170 000, internetovou petici hnutí Nenásilí 108 000, jiné petice asi 50 000.

Od počátku většinu těchto petic popularizovala i Slovanská vzájemnost.

Není sice jasné, zda Spojené státy nepřijdou s novými plány na zneužití českého území, ale jedno je jisté, že jedna z etap protiválečného hnutí v ČR se odmítnutím radaru úspěšně uzavřela.

Obě smlouvy o radaru a pobytu amerických vojáků na našem území podepsali v Praze ministři zahraničních věcí C. Riceová a K. Schwarzenberg, schválil je Senát, Poslanecká sněmovna je však dosud neratifikovala.

Radost pochopitelně projevil Jan Májíček, mluvčí iniciativy Ne základnám, který prohlásil Obamovo sdělení za „velké vítězství české veřejnosti“. Toto občanské sdružení, jedno z největších občanských hnutí v historii ČR, si však klade za úkol monitorovat další vývoj v této otázce, neboť v ČR i v USA jsou stále síly, které by rády viděly vojenskou přítomnost USA v ČR a v Polsku. Mezi „radarové“ stoupence patří podle zdrojů Ne základnám i nynější ministr obrany ČR Karel Barták, stejně jako další politici pravého spektra. (Pokračování na str. 2)

Cestující „nezákladňáku“ měli 17. září při jeho křtu dvojnásobný důvod k radosti (Foto Miroslav Maršálek a Petr a Horník)

SV ČR: I náš úspěch

Slovanský výbor České republiky s mimořádným uspokojením oznamuje všem stoupencům slovanské vzájemnosti, že provokační plány bývalého amerického prezidenta G. W. Bushe na výstavbu radaru v Čechách a raketové základny v Polsku byly zrušeny. Nynější americký prezident Barack Obama to osobně telefonoval 17. září po půlnoci českému premiérovi Janu Fischerovi.

SV ČR jako člen občanské iniciativy Ne základnám to považuje za velké vítězství stoupenců protiválečných hnutí v naší zemi i jinde v Evropě, za velký úspěch české veřejnosti.

Připomeňme si, že na 70 procent české veřejnosti vytrvale vystupovalo proti radaru, podobně jako protivojenská hnutí v Polsku vystupovala neméně rozhodně proti plánům na výstavbu americké raketové základny.

Chceme říci v této chvíli jediné: děkujeme! Ale protiválečné úsilí našeho lidu proti válečným plánům NATO nadále pokračuje!

Jan Minář, předseda Mezinárodního slovanského výboru a Slovanského výboru ČR

Cena pro V. Mlejneckého

Vladimír Mlejnecký (na snímku vlevo), komentátor našeho časopisu, je od soboty 19. září nositelem Ceny Jana Švermy, kterou mu udělil Spolek českých novinářů za jeho aktivní publicistiku na stránkách Slovanské vzájemnosti. Cenu mu před několika tisíci účastníků Slavnosti Haló novin předal místopředseda Spolku českých novinářů

František Černohorský. Cenu založila rodina Jana Švermy – jeho dcera Jiřina Kopoldová-Švermová a její muž Boris Kopold. Vyhláší se každým rokem a je určena mladým českým novinářům. Redakční rada Slovanské vzájemnosti kolegovi Mlejneckému k Švermově ceně upřímně blahopřeje.

(Foto Karel Mevald)

Připravuje se delegace do Kyjeva

Vedoucím delegace našeho sdružení na 10. všeslovanský sjezd ustanovilo předsednictvo SV ČR na svém zasedání 22. 9. **Jana Mináře**, jeho zástupci **Jozefa Nálepku** a **Mírka Svobodu**, tajemníci delegace **Evu Holečkovou**. Sjezd se koná v druhé polovině příštího roku v Kyjevě.

Pozvání na sjezd poslal Slovanskému výboru ČR N. F. Lavriněnko, předseda Slovanského výboru Ukrajiny. Delegace odcestuje do Kyjeva linkovým autobusem na vlastní náklady.

Zájemci o účast na tomto sjezdu se mohou registrovat u tajemnice delegace **Evy Holečkové**. (SV)

Vzpomínka na 28. říjen

Představitelé SV ČR v čele s jeho předsedou Janem Minářem tradičně položili v den státního svátku 28. října květiny k pomníku prvního prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka na Hradčanském náměstí v Praze.

Pocta Zdeňku Klanicovi

BRNO (SV) - Zastupitelstvo Jihomoravského kraje udělilo 17. září Cenu Jihomoravského kraje za rok 2009 českému archeologovi a historikovi Zdeňku Klanicovi. Významný český vědec v oboru archeologie dlouhá léta pracoval na výzkumu dnešního slovanského hra-

diště v Mikulčicích. V Mikulčicích bylo, jak Klanica ve svých vědeckých závěrech uvádí, centrum Velkomoravské říše a nachází se zde pravděpodobný hrob věrozvěsta Metoděje. Britská dokumentace řadí Klanicu mezi 2000 nejvýznamnějších světových vědců 20. století.

Hledejte nás i na internetu

Jak jsme už referovali, dosavadní poskytovatel webových stránek ukončil ke dni 31. 8. provoz služby mujweb.atlas.cz. Z tohoto důvodu jsme naši stránku přesunuli na novou adresu:

<http://slovanvyborcr.hostuju.cz>

Budeme rádi, když nám o naší stránce napíšete.

Eva Holečková

Vladimír Majakovskij: Správná věc

Já viděl jsem
země,
kde říky s kdoulí
do klína
spadnou,
dorostou-li –
ne,
pro ně nemáš
nazbyt chval.
Však zemi,
již dobyl jsi,
za svistu koulí
a v náručí
položivou
odchoval –
kde plyneš
jak kapka
v příboji davu,
kde s puškou jsi vstával
a s puškou šel spát,
s tou zemí
jdeš provolávat
životu slávu,
stavět
a snít –
ba i život dát!

(Přeložil Jiří Taufer, úryvek)

U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA ● U NÁS DOMA

Brdy: svátek na naší ulici

(Dokončení ze str. 1)

Proto hnutí Ne základnám uskutečnilo po 17. září autobusovou výpravu tzv. Nezákladňáku po některých českých obcích, aby poděkovalo spoluobčanům za podporu protiradarového hnutí a zároveň je upozornilo, že nebezpečí nové americké vojenské základny zdaleka ještě není zažehnáno. Podobné stanovisko vyhlásili i Jan Tamáš a Jan Bednář,

mluvčí druhé významné občanské iniciativy Nenásilí, které si také vytкло za cíl žít v naší zemi bez přítomnosti cizích vojsk.

Fico uvítal

BRATISLAVA (SV) – Lýdie Grecká, naše bratislavská spolupracovnice, sdělila: Slovenský premiér **Robert Fico** s uspokojením uvítal, že pro Slovensko

skončila nepřijemná situace a americké rakety už nebudou za humny. Někdejší čs. místopředseda vlády a slovenský premiér **Ján Čarnogurský** považuje Obamovo rozhodnutí za obrát americké politiky k realitě. Ocenil Roberta Fica jako prozíravého politika, který odmítal radar – prý na rozdíl od prezidenta Ivana Gašparoviče, který v něm spatřoval bezpečnost Evropy a Slovenska.

Slovanský jih přátelům českým

PRAHA (SV) – Pod tímto názvem se 17. září konal v Praze na Staroměstském náměstí koncert, který uspořádal hudební skladatel a producent srbsko-chorvatského původu **Goran Bregović**, žijící nyní v Paříži, známý daleko za hranicemi rodného Balkánu. Jeho Svatební a pohřební orchestr roztančil naše historické náměstí, kam přišel bez nároku na honorář zahrát Pražanům – vlastně všem občanům České republiky (organizátorem večera bylo občanské sdružení La-stavica).

Jak řekl Bregović v tisku, jeho krajané žijící a pracující u nás chtěli tímto koncertem vyjádřit „svůj dík zemi, která je přijala“. Teď jsme si možná vzdálení víc, než jsme bývali před lety, řekl také srbsko-chorvatský umělec. Ale „Češi jsou mi opravdu hodně blízcí a nedivím se, že

řada mých přátel zamířila v těžkých dobách právě do Česka,“ dodává.

Bregović byl v naší zemi se svým orchestrem už poštěst. Na jeho koncerty v některých zemích chodí statisíce diváků, v Římě například přišlo půl milionu lidí. Jeho hudební skupina Bijelo Dugme byla čtrnáct let tahounem domácí scény.

Poté, co vypukla v roce 1991 válka v Jugoslávii, přišlo do tehdejšího Československa 30 000 Srbů, Chorvatů, Make-

donceů a Černohorců. Větší část z nich se postupně vrátila domů, ale zhruba pět tisíc bývalých Jugoslávčů v Česku zůstalo.

Svůj koncert zařadil jihoslovanský umělec do svého velkého turné na linii New York-Moskva-Petrohrad. Jak řekl, chtěl Praze a svým krajanům ukázat, čím se může jejich bývalá domovina před světem pochlubit. Jeho orchestr byl prý pozván do Karlových Var na příští ročník Mezinárodního filmového festivalu. (P)

Zákonem proti neofašistům

Josef Stolín, předseda Klubu českého pohraničí (KČP) v Chebu, nám oznámil, že chebský KČP uspořádal v září seminář (označený jako stálý) k 65. výročí vítězství nad fašismem a osvobození Československa od německé okupace. Ve svém prohlášení požadují jeho účastníci od ústavních činitelů, aby byla vytvořena právní základna pro zákaz neofašistických skupin a aby byla zrušena pražská kancelář landsmanšaftu. Seminář odmítl jak amerikanizaci naší společnosti, tak i germanizaci. (SV)

Stručně o různém

● **Pro konstruktivní spolupráci se Slovanským výborem** se vyslovil Českomoravský slovanský svaz (ČMSS), konstatuje jeho tisková zpráva. Nová slovanská iniciativa ocenila „jeho záslužnou dosavadní činnost“. ČMSS konal sjezd 3. října, na němž se jeho předsedou stal Zdeněk Opatřil, dosavadní tajemník Mezinárodního slovanského výboru a někdejší člen předsednictva SV ČR.

● **Zimní semestr ruštiny** (ročník 2009/2010) započal v Ruském středisku vědy a kultury v Praze 5. října. Ruské kurzy vedou kvalifikované lektorky. Informace o kurzech lze získat na telefonu 233-370-478.

● **Besedu na téma Rusko dnes** uspořádala redakční rada Slovanské vzájemnosti v Ruském středisku vědy a kultury 15. října na pozvání pražské organizace Česko-ruské společnosti.

● **Jan Minář byl v Sofii.** Předseda MSV a SV ČR se 16.-17. října zúčastnil v bulharském hlavním městě slavnostního shromáždění na počest 110. výročí Slovanského sdružení Bulharska. Je to nejstarší občanské slovanské sdružení v celém slovanském světě.

● **O Karpatsko-dukelské operaci** Rudé armády a 1. čs. armádního sboru v SSSR se při příležitosti jejího 65. výročí vzpomínalo na slavnostním setkání, které 8. října uspořádaly Klub Rusko

(předseda Zdeněk Zbytek), Společnost Ludvíka Svobody (předseda generál Josef Činčár) a Ruské středisko vědy a kultury.

● **Pamětní desku Edvardu Benešovi** na své náklady odhalil 19. září PhDr. Jiří Jaroš Nickelli na „odbojářském domě“ v městysi Doubravice nad Svitavou v okrese Blansko. Deska s portrétem připomíná prezidentovu výzvu z roku 1943, aby se na jména a činy žádného z okupantů a kolaborantů nezapomínalo.

● **Předseda Slovanského výboru Ukrajiny Nikolaj Lavriněko** jednal v Praze s Janem Minářem (6. října) o přípravě 10. všeslovanského sjezdu v Kyjevě.

Ne základnám: Nekončíme!

Iniciativa Ne základnám svou činnost neukončuje. „Ačkoli slavíme, zůstáváme ostražití, neboť český parlament neměl ještě možnost obě proradarové smlouvy zamítnout,“ dodává mluvčí Iniciativy Jana Glivická. Rádi bychom poděkovali všem, kteří podepsali

petici za referendum o základně a byli aktivní. Bez jejich úsilí bychom nikdy nedošli tak daleko.

Iniciativa Ne základnám vznikla v červenci 2006 a v současné době ji podporuje na šest desítek organizací, mezi nimi i SV ČR. Cílem Iniciativy je

nenásilnou formou bojovat proti umístění základny systému Národní raketové obrany Spojených států na území ČR. Iniciativa průběžně publikuje informace týkající se tohoto tématu na webových stránkách: www.nezakladnam.cz.

Iniciativa Ne základnám

Pokud nenastanou nějaké změny, bude její obsah doplňován pravidelně 1x měsíčně jako doposud. Osob aktivně zajišťujících nové informace je pouze několik – především redakce Slovanské vzájemnosti. Nejsme seskupením „grafomanů“ snažících se za každou cenu něco „produkovat“, ale snažíme se šířit potřebné a hodnotné informace. Ani náš čas a síly nejsou neomezené. Rovněž se nesnažíme vyplnit naši stránku eklektickými odvazy z jiných zdrojů, ale na zajímavé odkazy na jiných stránkách jsme začali upozorňovat.

V případě potřeby budou samozřejmě pohotové informace na naší stránku umístěny co nejdříve. (SV)

Pouze fakta

■ Holubice a jestřábi

Poté, co prezident Obama zavolal 17. září v nočních hodinách českému premiérovi, se radar znovu dostal do zorného pole široké české veřejnosti. Nebylo nezajímavé sledovat, co si kdo v této chvíli u nás myslí...

● „Já jsem z rozhodnutí Baracka Obamy velmi zklamaný a smutný a považuji to za výrazný projev zbabělosti jeho administrativy.“ Jan VIDÍM, předseda branného výboru Poslanecké sněmovny.

● „Já jsem radar nevyalezl, to byla jejich (americká) myšlenka, kterou jsem vítal, protože nás to mezinárodně posílilo a byl to přínos pro bezpečnost Evropy. Když Američané nechťejí, tak se pro boha svatého nic neděje.“ Karel SCHWARZENBERG, senátor.

● „Radar nebude, Rusko vyhrálo“ (Hlavní titulek v MfD 18. září)

● „Obama se vzdal Rusku, radar v Česku nebude“ (Hlavní titulek v LN 18. září)

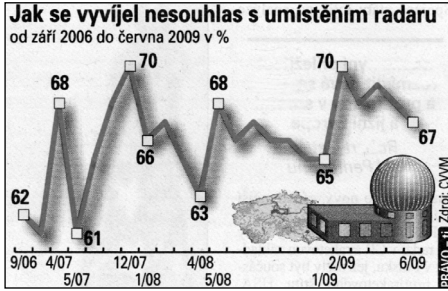
● „Znamená to pro nás po dvaceti letech, a ty cykly se tak trochu opakují, poměrně špatnou zprávu.“ Mirek TOPOLÁNEK.

● „Rusko nás zkouší. Zkouší, jak moc se ho bojíme. Je škoda, že tuto zkoušku nemůžeme absolvovat do konce.“ Václav HAVEL.

● „Je to vítězství českých lidí a realistické politiky.“ Jiří PAROUBEK.

● „Lidé, kteří žijí v okolí, kde měl být radar, se s úlevou postaví k tomuto rozhodnutí.“ Cyril SVOBODA.

● „Zvítězil zdravý rozum nad honbou zbrojařských koncernů za ziskem.“ Jan TAMÁŠ, mluvčí hnutí Nenásilí, který kvůli radaru držel hladovku.

■ Kdo nabídl Spojeným státům základnu

Byl to prezident Václav Havel ve spolupráci s ministrem obrany Jaroslavem Tvrdíkem. Přiznal to zmíněný ministr po návratu domů, jak jsme si připomněli z komentáře Martina Hekrdly z Práva (5. 10. 2002), jehož výstřižek nám zaslala jedna čtenářka.

Ocitujme si to:

„Prasklo to náhle: ministr obrany Jaroslav Tvrdík – coby doprovod Václava Havla na jeho státnické cestě do USA – jen tak mimochodem prohodil: ‚Nabídlí jsme (tj. Havel a on – pozn. SV) Spojeným státům možnost rozmístění systému protiraketové obrany na českém území.‘“

Jak píše Hekrdla dále, „američtí experti na hvězdné války vítají Tvrdíkovu ochotu spolupracovat. (...) Ústředním bodem vládního zvažování by se měla stát přímá spojitost mezi instalací raket a doktrínou ‚preventivní války‘. Dokonalejší zaštítní ‚světového čteníka‘ totiž může zvýšit ochotu americké administrativy používat s větší frekvencí sílu proti potenciálním protivníkům. Proti všem, kdo se jí tak budou jevit nebo které za potenciální protivníky označí.“

Moudře předvídal Martin Hekrdla v roce 2002. Zbývalo mu k plné pravdě jedině: říci, kdože je (pro USA i Havla) „potenciálním protivníkem“.

■ Kde se vzal košický zlatý poklad?

Až do 10. ledna se v bývalém Federálním shromáždění, později Svobodné Evropě a nyní nové budově Národního muzea, koná výstava tzv. košického zlatého pokladu. Kde se vzal tento poklad?

Jde o skutečný poklad: obsahuje třináct kilogramů zlata, téměř tři tisíce zlatých mincí, tři vzácné medaile a renesanční řetěz. O ceně lze soudit i podle toho, že byl pojištěn na více než 200 milionů korun. Poklad byl objeven v roce 1935 při rekonstrukci bývalého finančního úřadu v Košicích, kde si ho ukryl někdejší předseda Spišské komory, tedy movitý hodnostář někdejšího Uherska. Předseda Spišské komory zemřel, aniž si poklad mohl vyzvednout a o jeho existenci nikdo nevěděl. Na počátku druhé světové války bylo košické zlato převezeno do úschovy v Praze, odkud ho po osvobození vrátila Praha na Slovensko. Je to poklad sice košický, tedy podle místa nálezů, ale v podstatě slovanský. Z Bratislavy byl půjčen, tam se opět v lednu vrátí.

■ Památník husitům u Domažlic?

Některé zdroje hovoří o tom, že u Domažlic má být postaven pomník na počest slavné husitské bitvy, která se tam odehrála 14. srpna 1431. Časopis Histoty č. 7 má k tomu tyto podrobnosti:

Myšlenka na stavbu tohoto památníku není nová. Základní kámen byl položen již v roce 1931 za účasti tehdejších významných představitelů. Jenže po německé invazi do Československa byly všechny započaté práce přerušeny. Po válce se ale zase nedělo nic. Teprve dnes se daly přípravy zásluhou Společnosti pro památník bitvy u Domažlic znovu do pohybu. Zatím se ještě nestaví, ale existují už dvě architektonické studie budoucího památníku, který by měl být zároveň i rozhlednou.

■ Válku na Kavkaze začala Gruzie

K loňské agresi Gruzie proti Jižní Osetii se – podle ČTK 30. 9. – vrátila zpráva pro EU vypracovaná komisí expertů pod vedením švýcarské diplomatky Heidi Tagliaviniové.

Komise prohlásila, že válku odstartoval útok gruzínských vojsk na Jižní Osetii. Ruská vojenská reakce byla proto v první fázi konfliktu legální. Zpráva současně uvádí, že je sporné, zda vstup ruských vojsk do vlastní Gruzie „byl potřebný a přiměřený“.

Výročí v listopadu

- **1. listopadu 1939** Západní Ukrajina a Západní Bělorusko opět součástí SSSR. 70. výročí
- **3. listopadu 1784** se narodil Antonín Mánes. 225. výročí.
- **7. listopad** – 92. výročí Velké říjnové socialistické revoluce.
- **10. listopadu 1944**, před 65 lety, zemřel Jan Šverma, čs. národní hrdina. Zahynul při přechodu přes horu Chabeneč.
- **11. listopadu 1939** byl zastřelen německými fašisty student Jan Opletal. 70. výročí
- **17. listopad** - český státní svátek Den boje za svobodu a demokracii. Také památka studentů zatčených a popravených gestapem v roce 1939.
- **17. listopadu 1939** před 70 lety francouzská vláda jako první uznala Čs. národní výbor v exilu v čele s prezidentem E. Benešem.
- **24. listopadu 1729** před 280 lety se narodil Alexandr Vasiljevič Suvorov.
- **29. listopadu 1909** se narodil Adolf Zábranský. 100. výročí

Tuto stránku redigovala Nataša Weberová

Redaktor webu

Naše galerie

Pavel Rejř, dlouholetý spolupracovník našeho sdružení, se oficiálně stal redaktorem našeho webu, který – jak se dočtete na jiném místě – zní: <http://slovanvyborcr.hostuju.cz>. Řekl našemu časopisu některé další podrobnosti...

● **SV: Od kdy má SV svou webovou stránku?**

Sám jsem u vzniku stránky Slovanského výboru nebyl. Datum vytvoření nejstarších souborů, které stránka obsahuje, je 11. 1. 2003. Stránka tedy vznikla určitě v lednu r. 2003.

● **SV: Jaké s ní jsou dosavadní zkušenosti?**

Stránka využívala a využívá bezplatně poskytovaný webový prostor. Dříve to byla doména mujweb.atlas.cz, ale v srpnu letošního roku provozovatel serveru oznámil, že koncem srpna server vypíná. Proto od počátku letošního září používáme adresu slovanvyborcr.hostuju.cz. Dříve jsme byli omezeni maximální poskytovanou kapacitou 20 MB pro naši stránku. Po současném přechodu na jinou doménu je tato kapacita 1 500 MB.

Dříve obsahovala stránka i diskusní blok, který jsme zrušili. Vyskytovaly se na něm i hloupé a urážlivé výroky na naši adresu, které nemáme důvod šířit. Jestli se chce někdo „vypovídat“, má k tomu dosti možností jinde. Pokud chce něco sdělit předsednictvu Slovanského výboru ČR nebo zaslat příspěvek do Slovanské vzájemnosti, může tak učinit na uváděnou e-mailovou adresu: slovanvyborcr@volny.cz.

Od ledna letošního roku jsme na stránku umístili počítadlo přístupů, které ke konci září ukazovalo asi 900 přístupů. Jsou to tedy asi tři přístupy denně.

● **SV: Co je a bude jejím obsahem?**

Obsahem stránky budou i nadále informace o naší činnosti. Informace podporující rozvoj slovanských národů a jejich spolupráce. Informace na obranu slovanských národů. Po současném zvýšení využitelné kapacity stránky budeme moci uvažovat i o umístění většího množství fotografií, videosekvencí, o umístění obsahu časopisu Slovanská vzájemnost v pdf formátu, o doplnění archivu časopisu Slovanská vzájemnost a podobně.

● **SV: Jak často bude její obsah doplňován?**

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

O co protivníkům slovenské státnosti jde?

Od naší bratislavské spolupracovnice

Slovenský zákon o státním jazyku byl přijat v roce 2001 v době Dzurindovy vlády, když Strana maďarské koalice (SMK) byla její součástí. Podle tohoto zákona, jen tak na okraj, měly být pamětní tabule a nápisy napsány nejdříve ve slovenském jazyce a pod ním jazykem menšiny. Sankce za porušení zákona byla stanovena na 100 000 slovenských korun. Nyní – podle novely zákona – pamětní tabule, informační letáky, programy atd. mají být v jazyce menšiny a až potom ve slovenštině. Sankce činí ekvivalent 5000 Sk, netýká se občanů, ale institucí.

Někteří představitelé SMK záměrně neustále opakovali a opakují nesmysly, které novela vůbec neobsahuje. Vytvořili tím druhý zákon, který neexistuje. Burcují lidi, že nebudou smět promluvit u lékaře, v obchodě, ba i na ulici jinak než slovensky. Vyvolávají strach a napětí u lidí, kteří jsou zvyklí na dialekt nebo maďarský jazyk. O vymyšlené povinnosti v soukromé komunikaci ve slovenském jazyce novela

vůbec nemluví. Zrovna tak SMK nepravdivě straší lidi, že zpověď do ucha maďarského faráře musí být ve slovenštině. Kdo by pokutoval zpovědníka? Přičemž liturgický jazyk novela také neřeší.

Obrovský křik je proti dvojazyčné pedagogické dokumentaci. Spisu postoupenému institucím, kde nemusí být žádný maďarsky mluvící občan, nebude nikdo rozumět. A kontrolní orgány rovněž nemusí ovládat maďarštinu. Proč občan slovenské nebo jiné národnosti, žijící na jihu, nemůže být informován, když neumí maďarsky? Zbývá mu jen asimilace nebo vystěhovávání. Politiky SMK asi nenapadlo, že lidé 21. století nemohou žít jako v dobách prudké maďarizace. Jejich řešením je zavádění jazykové izolace, a to buď pro jiné národnosti na jihu, nebo pro vlastní menšinu, které odpírají možnost dorozumění.

Jejich dezinformace, žel, šíří i oficiální místa v Budapešti. Protestují a s nimi skupiny inteligence a církevní představitelé.

O extremistech nemluvě. Poskytují rozhovory pro zahraničí, zesilují hysterii a vnášejí nepravdy jako maďarský ministr zahraničí Péter Balász, když pro polský list uvedl, že dvě děti maďarsky mluvící na ulici mohou být pokutovány. Ve spleti lží a výmyslů se už nikdo nevyzná. A o to jde. Zásadně platí, že novela nezasahuje do soukromé komunikace, neomezuje práva menšin, ale ukládá jim povinnost zvládnout ve vlastním zájmu slovenský jazyk. A to je zásadní rozdíl.

Zákon má přispět k tomu, aby osoba, která neovládá jazyk menšiny, nebyla na území Slovenska diskriminována.

Rusíni a Romové to pochopili. Maďarští politici, informovaní SMK, nikoliv. Předseda SMK Csáky dokonce napadl ostatní menšiny, že souhlasí se zákonem kvůli vyšším vládním dotacím. Napadá každého, kdo s ním nesouhlasí. Slovensko není jediným státem, který má jazykový zákon a sankce v některých státech přesahují slovenské.

Lýdie Grecká (kráceno)

Setkání na vrchu Zvonica

Stalo se již tradicí, že se každoročně v září členové KČP z Čech, Moravy a Slezska vydávají vlakem, autobusy i osobními automobily do okolí Žiliny, aby si připomněli události spojené s osvobozením Československa od fašistického Německa. Letos k tomu vybízelo i 65. výročí Slovenského národního povstání. Stejně tomu bylo i letos 12. září. Nejprve se účastníci ze Slovenska i České republiky sešli u památníku francouzských partyzánů na vrchu Zvonica u Strečna (viz snímek), kteří padli ve Slovenském národním povstání. Jako velmi vzácný host byl i tentokrát přivítán přímý účastník bojů generálporučík ing. František Šádek.

Další zastávka byla ve Varině, kde se rovněž v parku nachází pomník bojovníkům, padlým ve Slovenském národním povstání. Hlavní program však proběhl na náměstí u památníku příslušníků, kteří zahynuli v bojích s banderovci.

Autobusový zájezd, který organizovala Mária Homolková z Obvodní rady KČP Prahy 6, navštívil ještě v neděli Vrátnou

dolínou. V rámci příjemně stráveného dne se jeho účastníci zastavili v Těrchové, prohlédli si Jánošíkovo muzeum a nechýběla ani cesta lanovkou i procházka krásnou vzácnou přírodou. Celý program svou osobní účastí podpořil předseda Národní rady KČP ing. Karel Janda.

Text i foto Miroslav Maršálek

Neblahé výročí

17. listopadu uplyne letos již 70 let od okamžiku, kdy, jak zaznamenal ve svém deníku druhého zahraničního odboje Eduard Táborský, „ozbrojený gestapáci vtrhli ještě před budíčkem do pražských studentských kolejí, vyvlékli studenty i studentky z lůžek, svázali je po třech k sobě a odvezli je na hřiště Sparty a do Ruzyně. Dopoledne další odděly gestapa vtrhly do přednáškových síní pražské univerzity. Gestapáci zatklí všechny přítomné studenty a profesory. Dokonce pochytili i některé studenty středoškolství. Bylo jich dohromady na dva tisíce.“ (cit. z publikace Pravda zvítězila, vydavatelství DP, Praha 1947, s. 422) Popravení byli tehdy i předsedové jednotlivých studentských spolků a 1200 studentů bylo posláno do koncentračního tábora. Záměrem německých okupantů bylo zastrašit tímto činem širokou českou veřejnost a likvidovat mladou českou inteligenci. Teroristický akt doprovázelo následné uzavření českých vysokých škol a perzekuce, a to nejen příslušníků inteligence. V celém světě se od roku 1941 připomíná 17. listopad jako Mezinárodní

den studentstva a také u nás nelze zapomenout na bezpráví, jehož se národ stal obětí. V letošním roce však 17. listopadu znamenáváme ještě jedno výročí. Je tomu již 20 let od manifestace studentů na pražském Albertově. Dějinné události, jež následovaly, a politické, ekonomické i sociální změny, k nimž následně došlo, prožíváme v jejich důsledcích dosud. Pociťují je naši občané zejména v současnosti, kdy důsledky globální krize postihují stále širší část naší společnosti a jsou stále vážnější hrozbou pro životní existenci občanů. Vážná pochybení v naší ekonomice, pokles úcty k morálním hodnotám ve společnosti, nárůst zločinnosti včetně nebyvalé korupce – to vše je drsným rubem nadějí, které si mnozí představovali a k nimž se upínali před dvaceti roky. Dvacet let je v lidském životě poměrně dlouhá doba. Dost dlouhá i pro hodnocení získaných zkušeností, upřesnění nebo korigování vlastních názorů a ohodnocení toho, co bylo prohlašováno za spasitelnou pravdu a stalo se symbolem falešnosti a nepravdy!

Mirko Svoboda

Svatý Václav a papeženci

Fejeton

Tak si národ užil den volna, za které může poděkovat sv. Václavovi. Aby snad ateističtí workholici neremcali, že nemohou 28. 9. pracovat a zkrátit se jim žily, je v kalendáři u jména Václav taktně uvedeno, že se jedná o Den české státnosti a proti tomu nelze nic namítnout.

Nemám zásadní námitky proti tradicím, zejména národním, ostatně i Angličané soudí, že v tradicích je síla! V Čechách tradice Jana Husa symbolizuje neoblomnost národního charakteru a tradice sv. Václava byla vyvolena za symbol tvůrčího, státotvorného génia českého národa, ačkoliv někteří historici soudí, že zlý bratříček Boleslav je v záležitosti české státnosti zasloužitější. Vyslovení zrádci národa dokonce naznačují, že český stát postarádá smysl, protože prý sami sobě vládnout neumíme a nejlépe se nám vede pod cizí knoutou!

Nicméně, Staroměstskému náměstí v Praze vévodí pomník velké postavy českých dějin mistra Jana a na bývalém Koňském trhu z koně zasmušile shlíží kníže Václav. K přejmenování na náměstí Václavské došlo až na popud Karla Havlíčka Borovského. Konečně, z kopce Vítkov hrozí zrádným Pražanům pozdvíženým palácem Jan Žižka z Trocnova, považovaný za symbol národní statečnosti, ačkoliv Čechové zdánlivě nejsou národem bojovným, totiž nepochodují, jakmile někdo zapíská. Čechům asi skutečně chybí junáctví, u Srbů utvářené v bojích

s Turky, jimž po staletí bránili průniku do Evropy.

Čechům to určitě chvíli trvá, než se začnou prát, ale přesto vícekrát prokazali, že když jde o pravdu do tuhého, zapůsobí síla tradice a geny, zděděné po velkých předcích, takže přestává švejkování a dokonce i pupkatí Broučkové odhazují papíry od tlačanky a láhve od piva, aby roztočili ce-py, dosud ležérně vlečené za sebou!

Avšak mučedník za pravdu mistr Jan svatořečen nebyl a nebude, rovněž hrdiný hejtman Jan současné době příliš nevoní! Ale ani aureola Václavova nebyla Římem přijímána nadšeně, byl příliš český a za svého jej přece považovali i husité s českými bratry, ačkoliv se rozhodl opustit východní církevní obřady a kulturu cyrilometodějskou, byzantsko-helénskou, stojící v té době na vyšší úrovni, než byla kultura římská. Tím však bojechtiví západní sousedé ztratili záminek ve vpádům a vyhlazování Čechů, které by jim jinak byl Řím dozajista posvětil! Tudíž jsme za mír sice platili hřivnami a voly, ale neznamenal to žádné poddanství země, nýbrž osobní závazek Václavův, uzavřený kvůli zabezpečení západní hranice a zachování míru. Václav tenkrát měl ohledně ochrany národa takřkajíc za ušima, což bohužel nelze říci o jeho pozdějších jmenovcích!

Klid na západní hranici mu umožnil věnovat se vnitřním záležitostem, sjednocování a konsolidaci státu, dílu, které úspěšně dokončil Boleslav a jak dokládají zprávy arabských kupců, umožnilo to i značný hospodářský vzestup země. A zde opět nutno poznamenat, že současní nositelé jmé-

na Václav už dvacet let bohužel vedou ze-mi zcela opačným směrem!

O knížeti Václavovi se traduje, že neúprosně bořil zpuyným pánům šibenice, vykupoval a osvobozoval otroky, zavrhal hrdelní tresty a zavedl právo azylu pronásledovaným v kostelech, které jemu samému bylo odepřeno. A stejně jako později Karel IV. pečoval o rozkvět zemědělství, ovocnářství a vinařství!

Václavovu tradici si zřejmě navěky propachtovala církev katolická, ač za jeho života žádné katolictví neexistovalo, i přijímání bývalo pod obojí! Pochopitelně se k němu hlásila i zrádná protektorátní vláda, kdy bývali Svatováclavskou orlicí významování zasloužili kolaboranti. Jen abychom se nedočkali obnovení něčeho podobného!

Nicméně Římu byl v dějinách vždy jaksi milejší Jan z Nepomuku a tudíž po Praze chybí kostely, zasvěcené českému knížeti Václavovi. Proč ani největší katedrála nenesla jeho jméno, ač tak v minulosti nazývána byla, nýbrž jméno Víta, do Čech importovaného Římem? A proč neslouží na znamení křesťanské tolerance a lásky pražská katedrála k bohoslužbám všech křesťanských církví, jako to bývalo třeba v lužickosrbském Budyšině?

Protože papežská politika vždy byla a nadále zůstává protičeskou a protislovanskou! Současná návštěva papeže na tom nic nemění.

Český národ jako takový nikdy neměl papeže v oblibě a sám u žádného rovněž nebyl oblíben. Po dlouhá staletí se žádný Čech nesměl stát kardinálem a dokonce

dva z nejslavnějších českých králů skončili své životy v papežské klatbě, tedy Přemysl Otakar II. a Jiří z Poděbrad, který jako první vyslovil myšlenku sjednocené Evropy!

Na rozdíl od pravicových politiků a hromadných sdělovacích prostředků nevyvedla dřívou většinu národa současná ná-vštěva prvního tvora ve vesmíru hned po pánuobohu z klidu. Zůstane pro něj dál lhostejnou figurkou. Lidé totiž mají úplně jiné, neustále se zvětšující starosti.

Mnozí z nás četli bibli, kterou považujeme za kulturně-historickou památku. I v tom je možná jistá síla tradice, vždyť už kardinál Cessarini po debaklu křížové výpravy u Domažlic nařikal u papeže na skutečnost, že v kacířských Čechách se kdejaká selka vyzná v bibli lépe, než kněží v Římě!

Ostatně víme, že po světě je známo kolem dvaceti tisíc různých bohů. Ano, tolik si jich lidé stvořili, jednak ze strachu, co bude, až už nic nebude a hlavně pro svůj vlastní prospěch, aby pomocí slepé víry mohli ovládat jiné!

Páni papeženci, přestaňte nám tady stavět další kostely, jako nedávno ten za sto osmnáct milionů u metra na Hájích, zatímco na dokončení oprav sv. Barbory peníze nejsou. Jinak se vám rozpadnou stejně jako západní křesťanská morálka a papežská neomylnost! Že se římsí papeženci z historie vůbec nepoučili, dokládá i jejich podíl na rozpoutání války proti našim bratrům, pravoslavným srbským Slovanům, majícím ke Kristovu učení blíž než samospasitelný Řím!

Gandalf Šedý

Neušlo nám

■ **Solidaritě se Slovenskem** vyjádřil prezident Václav Klaus, když podle ČTK řekl: „Já cítím nervozitu, která na Slovensku vzniká. Já vnímám jisté dlouhodobě trvající ambice Maďarska rozšiřovat se kamsi. V tomto smyslu slovenským postojům rozumím.“ Také k známému jazykovému problému se vyslovil: „Nechci hodnotit jednotlivá slova a věty použité v tom novém jazykovém zákoně. Ale rozumím, proč vznikl.“ Své stanovisko sdělil novinářům na jejich přání v polských Sopotech, kde byl na setkání prezidentů tzv. Visegrádské čtyřky.

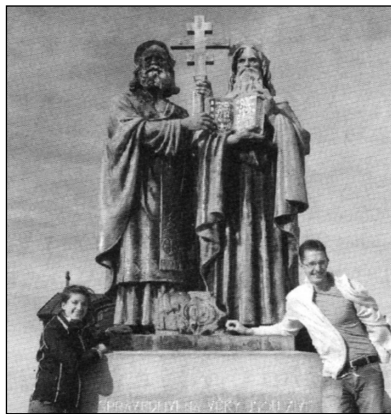
■ **Osobitým komentářem odvolání radaru USA** v Česku doprovodil Václav Havel: „Podle mne to byl problém českočeský. Byla to otázka, co zvítězí, zda zahraniční politika založená na solidaritě, na spolenectví, na vůli vzájemně si pomáhat, anebo česká vyčuranost.“ (MF Dnes 19. 9. 09)

■ **Program nastávajícího duchodce** prozradil kardinál Miloslav Vlk: „Nechci, aby některé věci upadly do zapomnutí. Například jak naše církev po revoluci usilovala o usmíření s Němci. Čekali jsme, že se toho více chopí politici, kteří místo toho často používali nacionální kartu ve vzájemných vztazích. A přitom je to důležitý prvek pro stavbu sjednocené Evropy. Chtěl bych na tom začít pracovat hned v prvním roce duchodu.“ (MF Dnes 19. 9. 09)

■ **Kanadský „Northstar compass“** uveřejnil článek předsedy Kanadského slovenského výboru osvětlující negativní úlohu někdejšího albánského představitele Envera Hodži, a to i ve vztahu k Srbům a srbské provincii Kosova. Ve stejném listě bylo v září zveřejněno i stanovisko Slovenského výboru ČR ke sporu o jazykovém zákonu, přijatém na Slovensku.

■ **Starosti s deficitem státního rozpočtu** mají také na Slovensku. V příštím roce by měl činit 3,75 miliardy eur, což v přepočtu obnáší asi 113 miliard někdejších slovenských korun. Potvrzuje se, že ani zavedení „euroměny“ není samospasitelné!

■ **Milujte se Slované!** Partnerský časopis Slovanský jih vyzval své čtenáře, aby redakci napsali, zda se v jejich obci či její blízkosti nachází socha či sousoší slovanských věrozvěstů. Díky jedné čtenářce, která se na výzvu ozvala, uveřejnila redakce ve 4. čísle letošního ročníku snímek bronzového sousoší Cyrila a Metoděje nacházejícího se u více než stoleté kaple obou světců na vrcholu Pusteven-Radhošti. Sousoší (na snímku) odhalené v roce 1930 je dílem sochaře Albína Poláška. Nápis nad vchodem do kaple hlásí: „Milujte se Slované, a jednota se u víře, kterou zde hlásali svatí Cyril a Metoděj.“ Vyslyší to Slované?

■ **Lužickosrbský studentský spolek B. Krawce**, původně založený již koncem 19. století tímto hudebním skladatelem na podporu lužickosrbské spopolitosti, byl aktivován v Drážďanech. Společných akcí se zúčastňuje okolo 80 studentů lužickosrbského původu, včetně výletů za výlučného používání mateřského jazyka. Skladatel B. Krawce (1861–1948) byl autorem písní, sborů, kantát, komorních a klavírních skladeb a také oratoria Vojna a mír.

■ **Optimistický výhled polské ekonomiky** co do očekávaného vývoje proklamují polští vládní činitelé, prý dojde k jejímu růstu o více než jedno procento, ale evropská komise předpovídá její pokles o 1,4 %. Také polská centrální banka je v prognózách zdrženlivější. Polsko se až dosud dařilo ve srovnání s ostatními středoevropskými zeměmi poměrně lépe čelit recesi.

-da

Stránku připravil a redigoval Mirko Svoboda.

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Obama: Nutnost dohody s Ruskem

PRAHA (Slovanská vzájemnost) – Ve Spojených státech amerických existují tři odlišné proudy, které se přou o povahu americké zahraniční politiky. Všechny tři se přitom shodují, že je třeba dosáhnout jaderného odzbrojení. V současné době tíží svět 25 tisíc jaderných hlavic. Z nich 90 procent mají USA a Rusko. Řekl to 24. 9. politolog profesor Oskar Krejčí na besedě připravené Slovanským výborem ČR. Téma? Obama v Moskvě.

Krejčí uvedl, že ve světě se nacházejí 3000 tun štěpného materiálu, který se dá využít na výrobu dalších 250 tisíc jaderných náloží. Pákistán, Indie i Severní Korea ukazují, že systém kontroly jaderných zbraní, který se vybudoval po 2. světové válce, selhává, a pro 21. století je nedostatečný! Je třeba nalézt jiný mechanismus uskutečňování kontroly. „Obamovci“ jsou přesvědčeni, že při dlouhodobém úsilí lze dosáhnout jaderného odzbrojení. Ale podle Krejčího **vyvstal další problém**. Totiž v současnosti jsou vyvinuty konvenční nálože, které je možné usadit do strategických balistických raket nebo do raket na ponorkách, **jež mají stejnou trhavou sílu jako jaderné nálože**. Ale v případě jejich nasazení a úderu by nevyzařovaly radioaktivitu. Takže tu nadále zůstává hrozba, že při masovém použití těchto konvenčních náloží je útočník schopen zlikvidovat politická, hospodářská a kulturní centra protivníka. Tyto kvalitní konvenční zbraně mají Američané k dispozici, ani Rusové nezůstávají pozadu.

Politolog je přesvědčený, že dosažení jaderného odzbrojení je možné jenom za podmínky, že USA uznají potřebu dohody i o odstranění ostatních zbraní. Pouze tehdy, **pokud nebude narušena rovnováha sil mezi USA a Ruskem**.

Krejčí demaskoval americké tvrzení, že rakety v Polsku a radar v českých Brdech měly mít jen obranné určení. Označil tvrzení USA, že spolu obranný a útočný systém nespojující, jako povídačky pro naivní prostáče.

ky. Vždyť přece „meč a štít k sobě patří. Útočit lze jenom tehdy, pokud existuje dobrá obrana. Takový systém je proti Rusku a Číně použitelný,“ zdůraznil Krejčí. **Problém** má podle něho obecnější rozměr související s projektem **kosmického zbrojení**. Když bude toto zbrojení pokračovat v USA tempem, jakým pokračuje doposud, tak v roce 2030 budou USA z kosmu schopny zasáhnout kterečkoliv místo na zeměkouli! Jestliže Obama bude trvat na tom, že potřebuje dohody s Ruskem o strategických zbraních, tak je jasné, že americké systémy tohoto typu se ve střední Evropě nebudou rozmisťovat. USA prostě pochopily, že s Ruskem je nutné dosáhnout nějaké rozumné dohody.

Jestli budou vítězit militantní skupiny kolem Obamy a prosazovat navyšování vojáků v Afghánistánu, hrozí Obamovi totéž, co se přihodilo někdejšímu prezidentu USA Lyndonu Johnsonovi. Stal se z něho nejloupežnější prezident amerických poválečných dějin. Jestli by se nechal Obama zatáhnout do nesmyslných válek o nic, válek, vedených jenom podle modelu geopolitických střetů z konce 19. století, tak by pohorěl. V této situaci podle Krejčího **Obama dohody s Ruskem potřebuje, tak jako Rusko potřebuje dohody s USA**.

Krejčí při besedě udělal také reminiscenci na bombardování Bosny a Hercegoviny, které předcházelo bombardování Jugoslávie. Právě to rozevřelo vějíř aktivit předání moci vojenskou silou, jdoucí za hranici mezinárodního práva. USA a řada jejich spojenců v Severoatlantické alianci, včetně České republiky, žijí v přesvědčení, že americký potenciál umožňuje, aby Američané nadiktovali podobu světového politického systému a preventivně zasahovali proti nepřítelům, kteří se ještě nevyprofilovali do obrazu představ, vyhovujících USA.

Jak Krejčí dále uvedl, **USA se staly nepředvídatelnými** a ve světě zavládl chaos, protože jejich mocenský potenciál zase nebyl

tak veliký, aby umožnil USA dosáhnout jimi stanovené cíle.

V závěru se prof. Krejčí znovu vrátil k problému Afghánistánu. Nejde jenom o to, že tam musíte zastavit drogové cesty, které vedou přes Střední Asii a musíte zastavit dovoz zbraní do této oblasti. Svět potřebuje transportní osy, které nikdo nebude ohrožovat jako dnes. I když to dnes Brusel a Washington odmítají, budou časem potřebovat Šanghajskou organizaci pro spolupráci (je v ní Rusko a Čínská lidová republika – pozn. JJ), například proto, aby našly politický kompromis v Afghánistánu (i kompromis s Tálíbanem) a mohly z této války vycouvat. **Vyhrát válku v Afghánistánu se totiž nedá**.

Když někdo říká, že USA odešly od protiraketové obrany, protože jsou v ekonomických potížích, nemá pravdu, řekl dále prof. Krejčí. Vojenskoprůmyslový komplex USA je jednou z nejživotaschopnějších součástí americké ekonomiky. Prof. Krejčí to dokreslil i faktem, že americký vojenský rozpočet i na příští rok může počítat – podle různých propočtů – s 500 až 700 miliardami dolarů. (A to je suma, kterou do zbraní vklá-

dá celý ostatní svět – pozn. JJ.) Své téma – Obama v Moskvě – dokreslil prof. Krejčí řadou dohod, jež americký prezident uzavřel se svými ruskými partnery. Nebylo sporu, že se mu podařilo zdůraznit, že Spojené státy ve svých vztazích s Ruskem snad pochopily, jak opakoval, že **dosáhnout nějaké rozumné dohody s Ruskem je nutné**.

Prof. PhDr. Oskar Krejčí, CSc. (nar. 1948), patří k špičkám české amerikanistiky. Je prorektorem Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů Praha, vědeckým pracovníkem Ústavu politických věd a mezinárodních vztahů Slovenské akademie věd, přednáší i na Fakultě politických věd a mezinárodních vztahů Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici. Byl ve své době poradce dvou předsedů čs. federální vlády.

Letos vydal dvě objemné mezinárodněpolitické studie - **Zahraniční politika USA** (Ideje, doktríny, strategie) a účastníkům besedy představil i svou zcela novou knihu – **Geopolitika středoevropského prostoru** (Pohled z Prahy a Bratislavy).

(Neautorizovaný záznam pořídil Jan Jelínek, foto Eva Holečková)

V Gdaňsku se stavěly mosty

VARŠAVA, MOSKVA (SV) – Ze stánovisek, které zdůraznilo pietní shromáždění v Gdaňsku 1. září, vyplývá, **zdá se, že se při této příležitosti stavěly mezi Ruskem a Polskem mosty**.

V obou zemích je vítáno, že pro odstranění jevů, které otravují vztahy mezi Moskvou a Varšavou, založily obě strany společnou skupinu pro složité otázky společné minulosti. Spolupředsedové skupiny učinili návrhy na uzavření „kатыňského problému“, který Putin nazval zločinem. V této souvislosti poznamenal, že je třeba si v zájmu historické pravdy vzpomenout i na to, jak v roce 1920 po polsko-sovětské válce zahynuli na polské straně zajatí rudoarmějci, aniž vnikal do podrobností. (Takovou otázku např. zůstává konstatování Něžavisimyj gazety, že v mohyle s popravenými v dubnu 1940 se našly mince vydané německou administrativou po obsazení tohoto území.)

V den 1. září se nemohlo nehovořit i o sovětsko-německém paktu o neútočení uzavřeném před 70 lety. Za podmínek, které se utvořily v roce 1939, zdůrazňovala ruská

strana, bylo uzavření smlouvy pro SSSR jediné možným opatřením sebeobrany. V tom byl i obsah dokumentů, které byly nedávno odtajněny ruskou Službou vnější rozvědky. Podle analytiků, kteří s ní spolupracují, umožnil pakt zabránit dobytí Pobaltí a jeho následující přeměnu v nástupišť pro vpád na sovětské území. Vzpomínal se i fakt, že 17. září 1939 vstoupila Rudá armáda do západního Běloruska a západní Ukrajiny. Ruská strana připomíná, že šlo o území historického Ruska, která okupovalo Polsko daleko za mezinárodně stanovenou Curzonovou linií ve chvílích vojenského oslabení mladé sovětské moci.

Putin k tomu připomněl, že historii nelze líčit jen jednou barvou.

Podle mínění ruského premiéra se evropské hranice začaly bořit mnohem dříve než v září 1939. „Můžeme snad zavírat oči na zákulisní pokusy západních demokracií přorientovat Hitlera v jeho agresi na východ,“ napsal například list Kommersant.

Předák strany Polská levice Leszek Miller prohlásil, že Putin podal svými stanovis-

ky v Gdaňsku přátelskou ruku Polákům. „Odmítnou-li naši lídři tuto nataženou ruku, Polsko bude znovu označeno jako známý rusofob, což potvrdí tezi, že se s Varšavou nedá normálně mluvit o světové politice,“ míní Miller.

Ruská strana ocenila skutečnost, že Polsko usiluje o uvolnění napjatých vztahů s Ruskem. Tato politika se stala jasnou před rokem a půl, kdy se do čela polské vlády postavil Donald Tusk. Jak poznamenal v Hlasu Ruska významný ruský novinář Fjodor Lukjanov, právě Tusk „se mnohem méně než jeho předchůdci pokoušel zneužít historických problémů Polska v zahraniční politice, a to jak pokud jde o Rusko, tak i Německo. Tato politika přinesla své ovoce.“

Putin znovu o „paktu“

Na zářijovém setkání se zahraničními a domácími novináři dostal ruský premiér Putin – podle Komsomolské pravdy – otázku, co považuje za nejvýznamnější ze své cesty do Polska 1. září. „Ještě jednou dát signál Polsku,“ odpověděl, „že Rusko je při-

praveno rozvíjet s ním vztahy jako s přátelským státem.“

Putin se přiznal, píše list dále, že se mu zdálo nevhodné reagovat na výpady, protože tam byl hostem (list připomíná „rýpnutí“ ze strany prezidenta Kaczyňského na pietní ceremonii v Gdaňsku, jak se SV o tom zmínila i ve svém říjnovém čísle v článku Westerplatte: o minulosti i budoucnosti).

Premiér poté dodal, že některé evropské země podepsaly dohody s Hitlerem ještě předtím, než to udělal SSSR (jde o zmíněný sovětsko-německý pakt o neútočení).

„Nechci být advokátem sovětské diplomacie roku 1939,“ pokračoval Putin, „ale za Stalinem přišli (Němci) s nabídkou, pojďte podepsat a kdyby on řekl, že nepodepíše, to by fakticky znamenalo vyhlášení války. Za Rusko to podepsal Molotov, ministr zahraničních věcí, ale za Francii a Británii to spolu s Hitlerem podepsali první činitelé.“ Premiér dále řekl, že dějiny je třeba studovat objektivně a ne je zneužívat k vyvolávání nenávisti k druhým.

Ustoupí Medveděv Putinovi?

Neušlo nám

■ **Rusko a Bělorusko provedly největší společné vojenské cvičení** v historii nazvané Zapad 2009. Zúčastnilo se 63 letounů, 40 vrtulníků, 470 bojových vozidel pěchoty, 228 tanků, 234 dělostřeleckých systémů a protiletadlové raketové systémy procvičovaly vzdušné úder s využitím automatizovaných systémů velení, řízení a spojení, včetně vyhledávání a rozpoznávání cílů. Na inspekci do pole přijeli jak prezident A. Lukašenko, tak i premiér V. Putin.

■ **Kazachstán si v exportu pšeničné mouky** udržel i v hospodářském roce 2008/09 první místo na světě. Vyvezl jí 2,6 mil. tun zejména do Uzbekistánu a Afghánistánu. Následují Turecko, EU, Argentina, Pákistán, Rusko. Dalšími velkými dovozci jsou pak Tádžikistán, Libye, Irák a Brazílie. Celosvětový roční objem obchodu činí 11 975 000 tun.

■ **Také v produkci uranu má Kazachstán** letos zaujmout světové prvenství, když kontroluje přibližně pětinu světových zásob. Nemá přitom žádnou jadernou elektrárnu, a tak probíhají jednání s Ruskem o vytvoření společného podniku v oblasti produkce jaderné energie.

■ **Známa honosná budova restaurace Praga** na lukrativním místě Moskvy – Arbatu je na prodej. Při nízké návštěvnosti domácími i zahraničními turisty již nefungovala ani jako běžná restaurace a konaly se tam pouze bankety.

■ **Ruský navigační systém Glonass** bude mít do konce roku na oběžné dráze 26 až 27 satelitů, což plně postačí, aby pokryl signálem celou zeměkouli. Informovala o tom agentura RIA-Novosti.

Uzná Rusko Podněstří?

Podněstří nemůže za současnou situaci zůstat součástí moldavského státu. Ani Ukrajina na sebe nemůže vzít odpovědnost za osud Podněsterské moldavské republiky. „Rusko se musí připravit uznat Podněsterskou moldavskou republiku,“ informoval na konferenci v Moskvě výkonný ředitel IA REGNUM M. Kolerov, jinak prý hrozí nebezpečí, že se jeho politici připojí k Rumunsku. (Inform Praha)

Za účasti saského premiéra

Stanislaw Tillich, saský premiér, pocházející z řad Lužických Srbů, byl u toho, když se na přelomu září a října slavnostně vracely do Lužického semináře zachráněné svazky lužickosrbské knihovny, známé jako Hórnikova. Byly v roce 2002 zaplaveny, ale díky zmrazení se je podařilo příslušným českým institucím zachránit.

(SV)

Medveděv proti alkoholismu

V rámci boje proti alkoholismu v Rusku vydal též prezident Medveděv dekret, který upravuje omezení prodeje piva a alkoholických nápojů, které se nesmějí prodávat v nádobách přesahujících třetinu litru. Dekret se však netýká vína a vodky. Lékařský časopis The Lancet uveřejnil studii, podle které od zániku Sovětského svazu v r. 1991 polovinu úmrtí v Rusku u 15–54letých způsobil alkohol.

Jaroslav Liška

Stránku připravil a redigoval Karel Dostál. Stránka je pravidelně věnována problematice východních slovanských národů.

Kdo příště do Kremlu?

Putin říká, že se o tom s Medveděvem poradí v roce 2012

„My jsme (s Dmitrijem Medveděvem) z jednoho těsta, dávno pracujeme pospolu, v roce 2012 se poradíme, jak dál.“ Podle Komsomolské pravdy tak odpověděl premiér Vladimír Putin v září před zahraničními i domácími novináři na otázku, kdo z dnešní jedničky a dvojky bude kandidovat do Kremlu poté, až dnešnímu prezidentovi vyprší jeho první mandát.

Podle jiného zdroje Dmitrij Medveděv prý „hovořil veřejně“ o tom, že po roce 2012 by mohl zastávat i jinou funkci. Fakt je, že se v Rusku stále spekuluje o tom, zda premiér Vladimír Putin opravdu chce využít zmíněného roku, kdy by mu usta-

va po uplynutí jednoho volebního období umožnila kandidovat znovu do Kremlu.

Oba státníci se dnes stejným dílem dělí o přízeň Rusů, Putin však boduje v tom, že s ním přišel rozkvět minulého desetiletí, porážka čečenských separatistů a zavedení jistého řádu v zemi po chaosu spojeném s Borisem Jelcinem, rozbíječem SSSR. Navíc je předsedou Jednotného Ruska, vedoucí strany nynějšího politického systému v Rusku.

K nějakému „zjevnému rozkolu“ mezi jedničkou a dvojkou zjevně nedochází, tvrdí ruští komentátoři, představy o roztržce mezi prezidentem a premiérem kvůli roku 2012 odmítají jako naivní. (zh)

SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS ● SVĚT KOLEM NÁS

Borisov – nový Stambolov?

Nový bulharský premiér a předseda strany GERB (Občané pro evropský rozvoj Bulharska) Bojko Borisov, ač se zatím ještě ničím ve své funkci neproslavil, zaujímá stále první příčku v tabulce popularity, která je výrazem víry voličů v jeho schopnost vyvést zemi z mnohaletého ekonomického, sociálního a morálního spádu.

Mnozí dokonce usuzují, že by se mohl stát pro zemi novým Stefanem Stambolovem, který vedl zemi po osvobozené ruskoturecké válce v letech 1887–1894 jako regent a ministerský předseda, za vlády knížete (později cara) Ferdinanda I. Koburského.

Stambolov patří v novodobých, postosmanských dějinách, k nejvýraznějším postavám od konce 19. století. Aktivní protiturecký bojovník za nezávislost, čelný představitel liberální strany proslul statečností a rozhodností i při řešení obtížných problémů země. Jako například programu bulharských národních zájmů, nastolení pořádku a stabilizace země. Lidé tehdy byli už unaveni a zne-

chuceni (podobně jako dnes) dosavadním více než jedenáctiletým experimentováním s osudy země, volebními manipulacemi atd., přiklonili se k Stambolovovi, přestože jeho vláda byla typem diktatury, represálií proti opozici a neomezené osobní moci. Byl člověkem, který se odvážil a učinil drastické přeměny ve společnosti.

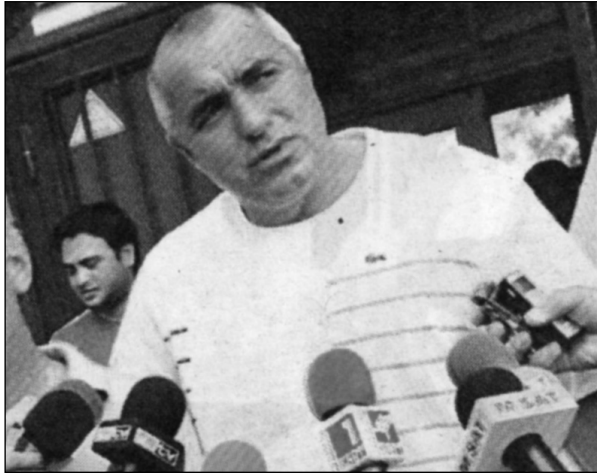
Je nutné připomenout, že tvrdě pronásledoval sociálně demokratickou stranu, kterou v roce 1891 založil Dimitir Blagoev. Bude hodně záležet na tom, jaký vztah zaujme Borisov k poraženým socialistům, avšak druhá nejsilnější strana odvozuje svůj počátek a historii právě od Blagoevovy strany.

Srovnání Borisova se Stambolovem, které by se do budoucna mohlo stát realitou, vyslovil v bulharské televizi ministr kultury, Borisovův člověk, Veždí Rašidov. Podle něho, jestliže Borisov uspěje přetvořit Bulharsko v normální evropskou zemi a obnovit příliv zmrazených prostředků z fondů Evropské unie, může se stát politikem jako Stam-

bolov. Skutečností je, že Stambolov svým režimem opravdu stabilizoval a posílil Bulharsko, zvláště v ekonomické oblasti.

Rašidov ještě řekl, že „Borisov se rozvíjí velice rychle a nikým nesmí být podceňován. Bude zajímavým premiérem. Má vůli, charakter, což je velmi důležité. Je to člověk, který ve jménu pořádku, jež je třeba ve státě učinit, nedělá mnoho kompromisů“.

Nikdo jistě Borisovovi nepřeje nic zlého. Bulharsko, krásná země s pracovitým a pohostinným lidem, zasluhuje, aby ho někdo konečně pozvedl alespoň na úroveň, na níž bylo před rokem 1990. Aby lidé pocítili zno-

vu životní optimismus a rozvinuli svůj talent pro vlastní lepší budoucnost.

Ministr při svém srovnávání Borisova se Stambolovem opomenul připomenout jeden fatální fakt, že Stambolov byl, ač už v nucném důchodu, zastřelen v centru Sofie makedonskými teroristy.

Jiří Stano

I soupeři mohou být přáteli

Na antuce střikalo šampaňské a Radek Štěpánek s Tomášem Berdychem obíhali svečení do půli těla vítězné kolečko po hale ŽATKA. Ale to byla jen první kapitola porecké radosti. „Vydřeli jsme asi do tří do rána. Uvolněná atmosféra, perfektní zážitek“ popisoval kapitán Jaroslav Navrátil českou noční jízdu v jednom z barů chorvatského přímořského letoviska Poreč. „Dostali jsme esemesku od Ivana Lendla, pak mi i volal

a říkal, že jsme odehráli fantastické představení,“ chlubil se Štěpánek. „Přál i pan Kodeš, to jsou lidi, kteří Davis Cup vyhráli, takže vědí, co to pro nás finále znamená.“

O půl druhé ráno se rozrazilly dveře a za svými přemožiteli přišel i celý chorvatský tým, včetně Maria Ančiče. „Hlavně Karlovič se ukázal jako neskutečný borec. Na parketu se moc nevnul, ale strašně ochotně se fotil s českými fanoušky,“ líčil kapitán. „Šlapal

zeli, do větších akcí se nepouštěl. Tak jsme ho pozvali na panáka. Z nás byl asi nejnavěnější,“ tvrdil Štěpánek. „Tady se nekonala nevráživost. Jsme Slované, máme k sobě blízko,“ ujišťoval Navrátil.

Jaký rozdíl proti namyšleným Francouzům, kteří v březnu dorazili na 1. kolo do Ostravy plní sebevědomí, ale po dvou porážkách Gillese Simona uražené balili fídlátka. „Tady v Chorvatsku nám naopak lidi gratu-

lovali a říkali, že budou držet palce i ve finále,“ vykládal kapitán.

„Taky jsem měl pocit, že gratulace byly upřímné. A společná oslava s chorvatským týmem vůbec nevadila. Naopak,“ řekl Štěpánek. „My už to vlastně zažili s Argentinci na Stodolní. Ti to vzali ještě ve větším stylu, asi přišli oslavit tu nulu,“ smál se Berdych. „Ale tak to má být. Bojuje se na kurtu, pak už můžeme být kamarádi.“

(Právo)

Doznání očima BBC

Okupanty ustavená kosovská prozatímní vláda vyhlásila v únoru 2008 Kosovo nezávislým státem. Srbsko, řízené více vládou v Bruselu než v Bělehradě, udělalo v zápase proti nezákonnému oddělení provincie pozoruhodně málo.

Bělehrad pouze požádal Mezinárodní soudní dvůr o přezkoumání legálnosti albánského vyhlášení nezávislosti. Vypadá to, že dokonce tato slabá srbská iniciativa může ve skutečnosti selhat a poskytnout tak albánským separatistům pozlátko legitimacy, které nemůžou nabídnout ani bomby NATO, ani „volby“ OSN.

Někoho by napadlo, že tohle je ta nejhorší doba pro odhalení krutostí UCK. Přesto to ale bylo rádio BBC, které vysílalo zprávu investigativního novináře Michaela Montgomeryho, ve které osm bývalých členů UCK svědčí o zajateckých táborech v Albánii, kde byli zajatí Srbové (a někteří Albánci) drženi, mučeni a rozřezáni na orgány. Ten samý večer běžel v pořadu BBC Newsnight dvanáctiminutový TV šot korespondenta Nicka Thorpa s informacemi o Montgomeryho výzkumu.

Jak vysvětlil Montgomery, svědčící členové UCK byli pronásledováni krutostmi, jichž byli v táborech svědky. Stále věří v albánskou věc, ale jsou rozhořčeni jednáním velitelů UCK, kteří nařídili a umožnili zvěr-

stva, dnes drží silně pozice a chovají se stejně krutě k partnerským Albáncům. Dnes, když se „nezávislost“ Kosova zdá jako uzavřený obchod, jsou přesvědčeni, že přinesení těchto důkazů neohrozí jejich věc, ale spíše pomůže „budování skutečného státu“.

Thorpeho šot v pořadu Newsnight opakoval všechny podstatné body propagandy hlavního proudu. Srbové utlačovali albánské „bojovníky za svobodu“, zabíjeli civilisty; NATO „zasáhlo“ na záchranu 800 000 uprchlíků; Albánci přistoupili k „odplatě“. Jakmile Thorpe připravil kontext, zvěrstva UCK vypadala už jen jako nešťastné excesy.

Jinými slovy, na nová odhalení by se nemělo nahlížet jako na napadení oficiálně přijatého příběhu (zlí Srbové a hodní Albánci), ale pouze jako na vroubek v albánské povaze. Nevadí, že UCK byli vlastně teroristé, kteří zavraždili stovky Albánců kromě Srbů a dalších, anebo že držet zajaté lidi kvůli odběru orgánů nemá nic společného s lidstvem.

Po celé roky se nic nevědělo o zmizelých Srbech z Kosova během války a po ní. Byla to Carla del Ponteová, bývalá hlavní žalobkyně ICTY, která první přišla s příběhem o sběru orgánů ve své knize „Lov“. Švýcarská diplomatka del Ponteová byla poté napomenuta svou vládou a ICTY kolem celé záležitosti udržoval zeď mlčení. Montgomeryho zpráva a Thorpeův šot odhalují, proč

ICTY zničil důkazy shromážděné vyšetřovateli v místech severní Albánie a Kosova.

Možná odcházející del Ponteová začala věřit, že tribunál opravdu existoval kvůli stíhání všech válečných zločinců, což je v protikladu s jeho konáním, kdy obviňoval Srby a Srbsko ze všeho, co se od roku 1991 na Balkáně stalo. Jistě nebyla moc potěšena, když OSN sabotovala procesy se členy UCK obviněnými z krutostí proti Srbům a zajišťují propuštění lidí jako Ramush Haradinaj poté, co svědci proti nim utrpěli fatální „nehody“.

Má snad sloužit odhalení zvěrstev UCK k posílení nějakého druhu vlivu impéria (autor tak nazývá Velkou Británii) nad „kosovskou vládou“?

Začátek procesu s Karadžičem

Soudce Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii měl 19. října zahájit proces s bývalým lídrem bosenských Srbů **Radovanem Karadžičem**.

Podle soudce ICTY O-Gon Kwona není vyloučeno další zpoždění.

Bývalý vůdce bosenských Srbů se chce obhajovat sám a už dříve požádal o odklad procesu o deset měsíců, aby mohl prostudovat svůj spis.

Karadžič skončil v haagském vězení loni, po třinácti letech na útěku. Čelí jedenácti bodům obžaloby, zodpovídat se bude z válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a také z odpovědnosti za genocidu ve Srebrenici v létě roku 1995.

Hrozí mu za to doživotní vězení. Bývalý vůdce bosenských Srbů obvinění odmítá a proces označuje za politický.

Bosna: Daytonu hrozí likvidace

Asi v žádném z evropských států nemají takové problémy se sčítáním svých občanů, jako je tomu v Bosně a Hercegovině (BaH). Poslední sčítání se uskutečnilo v roce 1991, tedy ještě před občanskou válkou, která od základu změnila tuto zemi, takže dnešní společenské uspořádání podle mírové dohody z Daytonu (1995) si žádá novou inventuru počtu a složení obyvatelstva. Vyhledky na její uskutečnění v roce 2011 jsou však značně nejisté. Proč?

V cestě stojí řada specifických překážek. Ta nejdůležitější si žádá dosáhnout shody všech hlavních politických uskupení na pravidlech sčítání, která umožní přijmout nezbytný zákon. Společenská situace je v této otázce vyostřena, politické elity jsou rozdělené, média také a široká veřejnost je ostražitá. Nyní je naléhavá potřeba znát přesné údaje o počtu obyvatelstva, jeho pohybu v rámci federace, o bytovém fondu apod. Přitom existují jen hrubé odhady.

Podle domácích expertů v BaH žije méně než čtyři miliony občanů. Americká agentu-

ra však přišla s údaji, které uvádějí 4,5 milionu obyvatel, z toho 48 % Bosňanů, 37,1 % Srbů, 14,3 % Chorvatů a 0,6 % jiných. Kolem těchto čísel, považovaných za důvěryhodná, protože jsou americká, se začaly točit politické hry. (Musím zde poznamenat, že označení Bosanec /Bosňan/ si vybrali jako nové oficiální označení národa občané islámské orientace, jímž bylo nahrazeno do poloviny 90. let 20. století oficiálně používané „Muslimové“.)

Představitelé Bosňanů, zastoupení ve vládnoucích strukturách, nastolili požadavek, aby pravidla sčítání obyvatel neobsahovala závazné údaje o národnosti, jazykové a náboženské orientaci. Argumentují mj. tím, že by to legalizovalo etnické čistky, které byly součástí poslední války. Představitelé Srbů a Chorvatů to považují za účelovou překážku z bosenské strany, která nechce připustit, aby se zjistila reálná situace. Vyvozuje se podezření, že Bosňané (Muslimové) jako nejpočetnější národ, zneužijí svoji (v mnoha oblastech pochybnou) většinovou pozici k pro-

sazení státního uspořádání jako mononárodnostního systému. To by znamenalo likvidaci dosavadního ústavního systému založeného na mírové dohodě z Daytonu, který zakotvil existenci tří konstitutivních národů: Bosňanů (Muslimů), Srbů a Chorvatů. V takovém případě by legálně islámští Bosňané získali majoritu a vládli v Bosně.

Kdyby se v opačném případě podařilo přijmout zákon o sčítání obyvatelstva i s uváděním národnosti a jazykové i náboženské příslušnosti, potom by došlo v BaH podle ustanovení platné ústavy k formování tří výrazně národnostních územních celků: vládu formuje národnostní většina na základě posledního sčítání obyvatelstva. Tento princip byl např. uplatněn v současném složení orgánů Republiky srbské na základě údajů z r. 2001 takto: ve vládě je osm Srbů, pět Bosňanů a tři Chorvaté. Podle nového sčítání obyvatelstva by se však složení drasticky změnilo.

Neislámská strana reaguje, jak se patří. Připomíná se např. experiment z doby ra-

kousko-uherské okupace Bosny, kdy maďarský místodržitel Kálaj vydal dekret, jímž prohlásil, že všichni obyvatelé jsou Bosňany a mluví domácím jazykem. Je dobře známé, jak tento pokus z konce 19. a začátku 20. století zglajchšaltovat Bosnu propadl, což současným obráncům osvědčeného systému soužití slouží k varování, že snahy o likvidaci ústavních pilířů jsou odsouzeny ke stejnému osudu. Ovšem nejde o banální problém, jak by se mohlo na první pohled zdát. Na straně islámsky orientované politické elity Bosňanů, usilující o přeměnu BaH v centralizovaný unitaristický stát, stojí západní militaristické struktury, především USA, které jsou odhodlány prosadit i revizi dohody z Daytonu. Takový vliv nepředstavuje pro BaH nic dobrého. Varování, že likvidace národní identity může vést k opakování tragédie, která před 20 lety uvrhla zemi do války, nejsou ojedinělá.

Jan Hrobař
(kráceno)

Neušlo nám

■ Měsíček je proti kříži

Chorvatský prezident Stipe Mesić iniciuje odstranění kříže (jako katolického symbolu) z veřejných budov, nemocnic, kasáren, škol, policejních stanic a ostatních institucí. Odůvodnění je prozaické – Chorvatsko je sekulární stát a návrh má oporu v ústavě, kdy za státní symboly lze považovat státní znak a vlajku.

Jak tato Mesićova iniciativa skončí, nelze předpokládat. Podstatné bude, jak zareaguje katolický klér na tento spor s Mesićem vyvolaný dlouhodobými konflikty. Lze za ním spatřovat i vztahy liberálního proudu a pravcového kléru, které vyvrcholí v prezidentských volbách, po kterých Mesić odchází.

■ V Albánii jsou napadání turistů z Kosova

Turisté a cestující z Kosova se v Albánii setkávají s nepřijemnostmi a napadáním místními lidmi. Stává se, že tyto případy ani nemají komu nahlásit, protože policisté často nejsou přítomni na policejních stanicích, uvádí přístiský deník „Koha ditore“.

Jednu kosovskou rodinu, která cestovala z Drače na Kosovo, obtěžovala opilá osoba, která bez jakéhokoliv důvodu rozbila světla na jejich automobilu.

■ Neznámá nemoc kosí chlapce!

Nenadálá smrt Nikoly Vasiče (12), žáka 6. třídy Základní školy Bora Stankoviče v Koreišti u Gnjilane, vyvolala paniku mezi srbským obyvatelstvem v kosovskopomoravském okrese. Aby toho nebylo málo, představitelé Srbů tohoto kraje uvedli ještě jeden případ, kdy před sedmi měsíci zcela stejným způsobem náhle zemřel patnáctiletý Nikola Cvetkovič, žák prvního ročníku Střední ekonomické školy v Panilugu u nedalekého Bosce.

■ Bulhaři zrušili výtvarníkově Černému výstavu

Bulhaři zřejmě českému umělci Davidu Černému Entropu, na níž byla jejich země ztvárněna jako turecký záchodek, jen tak nezapomenou. Starosta druhého největšího bulharského města Plovdivu zrušil tomuto českému umělci expozici.

David Černý

„Zakazují tomuto muži vkročit na pozemky města Plovdiv, protože se nemůžou smířit s výsměchem Bulharsku,“ uvedl starosta Slavčo Atanasov v tiskovém prohlášení. „Není v Plovdivu vítáný. Bulharsko je země s hlubokou historií a kulturou a jeho interpretace je ignorantská a absurdní,“ dodal.

■ Klášter čelí výhrůžkám

Příslušníci italského KFOR zesílí bezpečnostní opatření kláštera Visoki Dečani poté, co veteráni z tzv. UCK vyhrožovali mnichům a duchovním tohoto kláštera, potvrdil otec Sáva Janjič. Dále uvedl, že mezinárodní představitelé na Kosovu výhrůžky Abdiho Muškoljaji a dalších veteránů UCK vzali velmi vážně, a proto posílili stráž, které klášter střeží.

I přes výhrůžky se život v klášteře podle otce Sávy odvíjí normálně. Někteří veteráni z UCK chtějí přerušit stavbu ochranné zdi, která vede kolem kláštera a rozbourat už postavenou část, jinak, jak vyhrožují, „oni nebudou zodpovědní za vyostření situace“.

Srbský klášter Visoki Dečani ze 14. století je od roku 2004 pod ochranou UNESCO.

Tuto stránku, která je věnována zpravidla problematicke jižních slovanských národů, rediguje Stanislav Hrzina.

Z nových knih

■ Krycí název „Válka“

Krycí název „Válka!“ Ze zákulisí nacistických tajných služeb. – Tak zní titulní stránka knihy, kterou z pera Romana Cílka vydalo letos nakladatelství Marie Tum (telefon 607-860-225). Autor připomíná slova, která 22. srpna 1939 pronesl Hitler týden před vpádem do Polska na poradě čtyř desítek velitelů nacistických ozbrojených sil ve svém sídle v Obersalzbergu: „K jejímu vypuknutí (války) dám propagandistický podnět. Vítěze se později nikdo nezeptá, zda řekl pravdu, anebo ne. Při zahájení a vedení války nejde o právo, ale o vítězství.“ Cílek uvádí, že poté, co Hitler obsadil Čechy a Moravu, nacistická média a nacističtí činitelé čím dál častěji hovořili o tom, že prý v Polsku stále narůstá počet provokací vůči „třetí říši“. Pět let po válce byl v nacistických archívech objeven svazek „vrcholné tajných dokumentů“ s plány asi 223 provokací, které zinscenovala nacistická tajná služba proti výrazně německým objektům na hranici s Polskem. Autor píše: (Svazek dokumentů) „ohromí každého, kdo se do něho začte, neopakovatelnou symbiózou perfektivní puntičkářské byrokracie a gangsterského cynismu“.

■ Šatava o jazycích menšin

V současnosti existuje na světě 6000 jazyků, z nichž je asi 90 % ohroženo zánikem. Zní to neuvěřitelně, ale Leoš Šatava ve své publikaci **Jazyk a identita etnických menšin** to tvrdí. V Šatavově knize se dočteme také o úspěšném oživení některých jazyků jak v Evropě (Wales, Baskicko, Laponsko), tak i na jiných kontinentech (např. Maoři na Novém Zélandu). Leoš Šatava pracoval delší dobu v Lužickosrbském institutu v Budyšině.

Češtině sice v současnosti zánik vůbec nehrozí, avšak s úrovní češtiny nemůžeme být spokojeni. Možná by češtině prospěl obdobný zákon, který na ochranu slovenštiny vyšel v létě 2009 na Slovensku. Správně česky by měli mluvit alespoň placení moderátoři sdělovacích prostředků. Jsme svědky toho, že v soukromých rozhlasových vysíláních málokdy uslyšíme spisovnou češtinu, ale ani ne některý již málem vymírající dialekt češtiny. Články v některém nářečí bývaly dříve zpestřením obsahu mnohých deníků i časopisů. Dočkáme se v tomto směru nějaké nápravy a čím to bude zásluha?

Jaroslav Liška

■ O náletech na Prahu

Jak uvádí recenzent Josef Bílek, v nakladatelství Svět křídél v Chebu vyšla loni kniha **Praha v plamenech**, avizující nám – chceme-li – nadecházející 65. výročí Dne vítězství nad německým fašismem. Podle titulní strany knihy jde v ní o nálety na hlavní město za druhé světové války. Téma, jak vidno, dosud neotřelé. Autoři knihy – Michal Plavec, Filip Vojtěšek a Peter Kaššák – konstatují, že Praha nikdy nebyla (cíleným?) terčem spojeneckých náletů a nenacházela se tedy „v plamenech“, i když i ji některé letecké údery citelně poškodily.

Asi nejničivějším náletem bylo zničení Emauz a přilehlého okolí 14. února 1945, ve stejný den, kdy došlo k velkému bombardování Drážďan. Jiné zdroje nevylučují, že si toto německé město některý spojenečtí letci spletli s Prahou.

Postrachem zejména železniční a silniční dopravy se koncem války stávali tzv. hloubkaři, hlavně v části dnešní Prahy-západ a Prahy-východ.

Autoři se nevyhýbají ani aktivitám německého letectva za Pražského povstání. Z historických snímků dobře známe, že se nacističtí piloti strefili i do budovy v těsném sousedství sochy sv. Václava na Václavském náměstí – toto slavné dílo uniklo zkáze jen o chloupek.

Rubriku Kultury řídí, připravila a redigovala Ivana Bažantová

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Juraj Jánošík mezinárodně

Polská režisérka vybrala do této role českého herce, scénář napsala slovenská autorka

Nikoliv poprvé se na stříbrné plátno dostal v září romantický příběh Juraje Jánošíka, tentokráté zásluhou kinematografií tří slovanských zemí – Slovenska, Polska a České republiky, k nimž se dodatečně připojili i filmaři maďarští. Jaké místo tento velkofilm nakonec zaujme v sérii filmových zpracování tohoto legendárního hrdiny, je zatím předčasně hovořit, ale není pochyb, že jde o první mezinárodní projekt takového charakteru. Svým způsobem je to v našich zeměpisných šířkách událost hodná i naší pozornosti.

Legendárního slovenského zbojníka Juraje Jánošíka zná československá kinematografie od 30. let, kdy toto téma zfilmoval poprvé český režisér Martin Frič. Ze slovenských umělců se jako první chopil tohoto hrdiny o mnoho let později režisér Paľo Bielik.

Film, o němž nyní hovoříme, se pod názvem **Jánošík** s podtitulem **Pravdivá historie** zrodil v dílně polské režisérky Agnieszky Hollandové a její dcery Kasii Adamikové.

Režisérka narozená v roce 1948 má za sebou studia na pražské FAMU, kde se poprvé začala zajímat i o slovenské lidové umění a tehdy si možná našla i svou jánošíkovskou inspiraci.

Nový filmový Jánošík vzešel ze scénáře slovenské autorky Evy Borušovičové. Jde o velkofilm, jak se píše v novinách, jehož první záběry se začaly natáčet už v roce 2002, ale poté musel překonat šestiletou přestávku, protože i při jeho natáčení slo o peníze až v první řadě. Připomeňme proto i jméno polského producenta Dariusze Jabłońskiego, který našel velkou finanční dotaci na „dozrání“ tohoto prestižního díla.

Film se natáčel na obou stranách slovensko-polských hor, samozřejmě že také v Těrchově, Jánošíkově rodišti, účinkuje v něm více než sto herců, několik tisíc komparsistů a šedesát jezdců a bylo při něm – jak jinak – vystříleno 45 kg střelného prachu.

Časem se objeví tento film také v televizi, a to o čtyřech dílech.

Polská režisérka si na roli hlavního hrdiny vybírala prý z tří set pohledných mla-

dých mužů, až jí padl do oka mladý český herec Václav Jiráček.

Ve filmu má jít o „pravdivou historii“ o dvou kamarádech – Juraji Jánošíkovi a Tomáši Uherčíkovi. Podle polské režisérky (viz Salon z 10. září) usilovali tvůrci filmu o přesnou evokaci (vyvolání) doby, nahlíženou dnešními očima. Hrdina je podle jejích slov v něčem blízký i naší současnosti – hledá smysl života ve svém světě, jenž se mu nezdá příliš smysluplný, nicméně prý zábavný.

Slováci si nad tímto filmem asi kladou otázku, zda jim film nekrade jejich národního hrdinu, ale Jánošík, jak tvrdí jejich severní sousedi, je stejně zabydlen i v polské lidové paměti.

Film prý vychází ze skutečných dokumentů z osmnáctého století, a nikoliv z romantické legendy. (SV)

Jestlipak nosíš na čele svou hvězdu?

Rozhovor a vzpomínání se srbským básníkem Djokem Stojičičem

*Jestlipak máš s sebou sobě rovného na cestě, kterou podnikáš?
Jestlipak nosíš na čele svou hvězdu?
Aby na rozcestí zatemnila bludné stezky,
Aby Ti v tmách osvitila tvář,
Aby vynesla z hlubin ukrytou*

zlatou rudu.

*Jestlipak máš s sebou sobě rovného?
Zeptej se sám sebe a vyraz na cestu.
Praha, 14. 11. 2000, 01.45 hod.*

Djoko Stojičič. Srbský spisovatel a básník. A nejenom to. Vykonával řadu funkcí v politice, kultuře a diplomacii. My, kdo jsme se podíleli na přípravě všeslovenského sjezdu a pracovali ve Slovanském výboru, jsme ho poznali jako velvyslance Jugoslávské svazové republiky v České republice, kde působil v letech 1994-2001. Jsem hrdá na to, že patřím mezi přátele, o které se mohl opřít v těžkých dobách nesmyslného a zrádného bombardování jeho vlasti agresorem NATO.

Djoko Stojičič na naší zemi nezapomíná. Každým rokem přijíždí na několik týdnů mezi své přátele a společná setkání přinášejí do duší radostný pocit slovanské sounáležitosti a opravdového přátelství, které nerozbyly ani bomby NATO.

Letos jsme se s ním a jeho manželkou setkali na Strahově v kapli sv. Rocha při křtu jeho knihy básní *Nekonečno*. Na křest knihy přijal pozvání současný srbský velvyslanec Vladimír Vereš a slovenský

režisér Juraj Jakubisko. Pozvání obdržel i prezident republiky Václav Klaus, který však měl v ten den přednášku. Poslal omluvný a blahopřejný dopis.

Ve hřejivé a slavnostní atmosféře se nesla slova veršů napřed v jazyce srbském a poté v češtině. Sešli jsme se tam všichni, co jsme se setkávali za jeho působení na velvyslanectví JSR, vzpomínali jsme, jak tam bylo vždy živo a nechtělo se nám rozjet. Mluvívo se i o mojí tehdejší cestě do Kosova a teprve teď jsem z Djokových úst uslyšela, jak hrozně se o mne Srbové báli.

Domluvili jsme se na malém rozhovoru pro náš měsíčník Slovanská vzájemnost. Pro ten jsme v našem pracovním nasazení našli skulinku, a tak jsme se s manželi Stojičičovými (den před jejich odletem), s básníkem a předsedou Unie českých spisovatelů Karlem Sýsem a s p. Kostičem, kteří se též podíleli na českém překladu knížky, domluvili na setkání u nás doma. Tam jsem mu mohla alespoň v klidu položit pár otázek, týkajících se jeho veršů, zvláštních tím, že se mu objevují ve snech.

N. W.: Djoko, řekni mi, prosím, jak je možné tvořit verše ve snu?

D. S.: Již padesát let se mi ve snech objevují verše. Děje se to většinou během spánku, když se náhle probudím a v paměti se objevují někdy kratší, někdy delší básně. Někdy se mi stávalo, že verše při-

cházel i za dne, jen během sekund mikroskopu.

N. W.: A to sis pamatoval?

D. S.: Po probuzení jsem verše hned zapisoval a před ně poznamenal den, měsíc a hodinu, kdy se ve snu zrodily. Ve vysněných básních jsem nic neměnil. Dodával jsem pouze interpunkci a za titul jsem volil nejkrásnější verš. Tak se stal sen mým velkým tvůrčím prostředkem..

N. W.: Všechny básně, které jsi vydal, pocházely ze snů?

D. S.: Dosud jsem publikoval pět sbírek básní ze snů: *Úžas ráje*, *Bičování slova*, *Velký třesk*, *Hvězda průvodkyně a Nekonečno*. Vyšlo mých dvanáct knih básní, vzniklých během běžného bdělého stavu.

N. W.: Je nějaký rozdíl mezi těmi básněmi?

D. S.: Odpověď by mohl dát podrobný rozbor. Jedno je jisté: básně vzniklé běžným způsobem i básně, které vznikly ve snu během spánku, jsou moje, jsou součástí mé básnické tvorby. V básních ze snů se nacházejí i odpovědi na otázky, které jsem si dával během denní aktivity. Z neprůhledného šera snů vyvstávají myšlenky a zabudovávají se do veršů. Nikdy se mi nezdál nesrozumitelný verš a nikdy jsem se žádného snu nezřekl. Proto jsou vysněné verše součástí mé duchovní biografie.

N. W.: Je vidět, že ti sny hodně přinesly.

K týdnu Moskvy: film Jaro z roku 1937

V týdnu, věnovaném Moskvě, uvedlo Ruské středisko vědy a kultury v Praze 8. září film režiséra G. Alexandrova **JARO** z r. 1937. Obdivovali jsme výkony nezapomenutelné Ljubov Orlovové, hlavní mužskou roli hrál stejně tak nezapomenutelný Nikolaj Čerkasov, filmem nás provázely melodie I. Dunajevského.

L. Orlovovou jsme tentokrát viděli ve dvou rolích – vědecké pracovnice Iriny Nikitinové a filmové umělkyně Věry Šadrinové. Děj se odehrává v Moskvě, úspěšně dokončující druhou pětiletku, v Mos-

kvě pracující a zpívající. Moskevskými ulicemi zní Jarní pochod. Do sovětské skutečnosti je vsazen fantastický Institut Slunce. Tam pracuje doktorka věd Nikitinová, a známý filmový režisér chce o ní natočit film. Roli Nikitinovou má vytvořit mladá talentovaná herečka Šadrinová. Chce vědět, koho má představovat, proto navštíví Nikitinovou. Ta nesouhlasí se záměrem režiséra a jede do filmového atelieru. Obě, Irina i Věra, jsou si navlas podobné, proto všichni v atelieru mají Nikitinovou za Věročku, i režisér. Je překva-

pen, jak „Věročka“ najednou zcela jinak přistupuje ke své roli, jak trvá na tom, že lidé vědy jsou jiní, než je napsáno ve scénáři, a postupně jí dává za pravdu.

A pracovníci Institutu nevycházejí z údivu nad tím, jak „Nikitinová“, vždy přísná a odměřená, která žije jen vědě a snad ani neví, jaké je venku roční období, skvěle zpívá a hraje na klavír. A celý vědecký kolektiv zpívá s ní „Jaro jde k nám“...

Nakonec vyjde najevo, že vědecká pracovnice má dvojníci – umělkyni, když obě

stojí před překvapeným režisérem. Ten poznává, že během natáčení se zamiloval do skutečné Iriny Nikitinové. Také Věročka nachází svoje štěstí. Všichni společně jdou vstříc jaru.

Hudební veselohra, jako všechny hudební filmy sovětského režiséra G. Alexandrova, má hlubokou myšlenku. Sovětská věda i umění jako Slunce svítí lidem, dělají život šťastným a krásnějším. Vypovádí nás Jarní pochod o vycházejícím slunci.

(I. B.)

Kresba Adolfa Zábanského: NA PAMĚŤ OSVOBOZENÍ

dané rok po umělcově smrti v r. 1982 nakladatelstvím Albatros. (I. B.)

Stoleté jubileum Adolfa Zábanského

Malíř, grafik a ilustrátor, národní umělec Adolf ZÁBRANSKÝ se narodil před sto lety, 29. listopadu 1909 na Valašsku nedaleko Nového Jičína. Jeho dílo patří k našim kulturním pokladům, ať se jedná o monumentální tvorbu či obrázek v dětské knížce.

Za novodobé monumentální dílo, navazující na Alšovu tradici, kdy monumentálnost se nemyslí pouze rozměr, ale poslání díla, je právem považován sgrafitový soubor NA PAMĚŤ OSVOBOZENÍ. Sgrafito o rozměru 3,5 m x 15 m, vryté do stěny te-

rasy Ledeburské zahrady v Praze v r. 1955 a v r. 1964 vyhlášené za národní památku, je bohužel od 90. let zakryto omítkou. Můžeme si je připomínat už jenom z reprodukcí. Jemným alegorickým ztvárněním A. Zábanský věrně vystihl radost našeho lidu, s jakou vítal Devátého května roku 1945 sovětské osvoboditele, vybojovanou svobodu a mír. Je to i umělcovo díkůvzdání.

A. Zábanský vytvořil rovněž soubor kartonů pro gobelíny, věnoval se malbě na skle, plakátové tvorbě a především knižní

ilustraci. Jeho ilustrace doprovázejí knihu I. Olbrachta *Ze starých letopisů*, Národní pohádky a pověsti V. Beneše-Třebízského, Hanýžku a Martínka od J. Š. Baara a mnoho knížek pro děti. V ilustracích k veršům J. V. Sládka *Zlaté slunce* – blý den, F. Hrubína *Zlatá brána*, k veršům J. Čarka, k pohádkám J. Št. Kubína a dalším umělec pronikl půvabnou kresbou a křehkým akvarelovým koloritem do kouzelného světa dětí. Posledním dílem A. Zábanského jsou ilustrace k *Pohádkám Boženy Němcové*, vy-

HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE ● HISTORIE

Druhý život Reportáže

Rok, který přijde, není jen zakulaceným výročím našeho osvobození, ale i výročním začátku „druhého života“ Fučíkovy Reportáže. Konec jejího „prvního života“ byl ještě za života autora Julia Fučíka, jistě v okamžiku, kdy dopsal poslední písmenka závěrečné části.

A pak se již začal odvíjet její „druhý život“, nesmírně dramatický, skoro jako ten první, včetně snah umlčet a osočit jejího autora.

Zásahu na tom, že Reportáž žila, mají její hrdinové, kteří se s úspěchem snažili o její uchování. Jejich dlouhá řada začíná již hrdiny, které popisoval sám autor, mezi něž patří zajisté i dozorcí Adolf Kolínský a Jaroslav Hora a další.

Impuls k uchování Reportáže dodala pak Gusta Fučíková, která se sama po návratu z koncentráku snažila dát dohromady poslední Juliovo svědectví. Také o tom nalez-ném výstižná svědectví v jejích vzpomínkových knihách, zejména ve Vzpomínkách na Julia Fučíka (Státní nakladatelství politické literatury, Praha 1961). A tato svědectví přebírali další autoři statí a knih o Fučíkovi, jejichž řada je doslova nepřehledná.

Za připomínku stojí i sovětský autor Vasilij Filippov, autor dokumentární hodnotné knihy Julius Fučík (Horizont, Praha 1987). Do závěru knihy se však dostala sice drobná, ale nepřijemná chyba (s. 283) o tom, že se Kolínskému podařilo navázat kontakt s Jiřinou Zavadskou (dojžděla do pankrácké věznice navštěvovat svého vězněného strýce Jaroslava Maršála).

O této Jiřině se dočítáme také v knize Viktora Andrijanova a Zdeňka Hrabíci – Lidé z Reportáže (Mladá fronta, Praha 1981).

Správně mělo být uvedeno jméno Jiřina Závodská.

A tu nastupují i regionální historikové, například v okrese Pelhřimov, na jehož území leží město Humpolec. Tam právě byla Reportáž – ne celá – ukrývána (v rodině Závodských v Dvorské ulici 23 – pozn. red.). To se uvádí v řadě článků k Reportáži. Nyní mám při ruce doslov Zdeňka Blajera k vydání z r. 1971. A protože podle vývoje státní správy tehdy Humpolec byl součástí Jihočeského kraje, byla místu i uložení Reportáže věnována pozornost také jihočeskými památkáři. Na domě Závodských v Humpolci, kde byly v letech 1943–1945 ukládány motáky s textem Reportáže (bylo to v zavařovacích lahvích na zahradě uvedeného stavění), byla v roce 1971 odhalena pamětní deska z leštěného šedorůžového mramoru s tímto nápisem „V letech 1943–1945 byly zde ukryty motáky s textem Reportáže psané na oprátce národního hrdiny Julia Fučíka“. Autorem byl Milan Knobloch, jinak na Humpolecku známý sochař.

Jsem-li již u okresu Pelhřimov, pak za zmínku stojí i pojmenování náměstí Julia Fučíka v Pelhřimově a Fučíkova socha od akad. sochaře J. Kříže (bronzová plastika v nadživotní velikosti na nízkém žulovém podkladu), odhalená v roce 1960.

Neřeba připomínat, že rok 1989 s pietou Julia Fučíka i na Pelhřimovsku pořádně zamíchal, vedlo to dále i k tomu, že Fučík již není připomínán ani v regionální vlastivědné literatuře, právě tak jako zmizelo pojmenování i ozdravovny v Lázních sv. Kateřiny u Počátek, kde bývalá lázeňská budova byla pojmenována po Fučíkovi.

Josef Bílek, Jindřichův Hradec

Jožka Baxová a její muž Václav (na archivním snímku společně před svou chalupou) se nebáli poskytnout Juliu Fučíkovi ve svém pražském bytě azyl trvající půldruhého (!) roku. I oni právem patří do Reportáže – Fučík v ní zmiňuje Baxovy několikrát.

Dodatek redakce:

Vzhledem k málo známé historii rodiny Závodských z Humpolce, patřící právem mezi hrdiny Reportáže, citujeme z Reportáže vydané v nakladatelství Torst v roce 1995 z iniciativy vědecké skupiny Františka Janáčka: „Už na jaře 1943 hledal Kolínský pro Fučíkovy i jiné motáky nějaký stálější úkryt. Setkával se však se strachem i odmítáním, anebo se mu lístky záhy vrátily. Na Pankráci byl tehdy vězněn také Jaroslav Maršál (před válkou podplukovník, po válce plukovník), až do roku 1941 člen ústřední vojenské odbojové organizace Obrana národa. Adolf Kolínský (...) poslé-

ze požádal Maršálovu neteř Jiřinu Závodskou (po provdání Bohuslavovou), které předával mimo jiné vzkazy od strýce, aby rovněž převzala a uchránila lístky Fučíkovy. Podle Kolínského výpovědi prý jeho prosbu splnila bez váhání, jednala statečně, a přitom obezřele. Časem odvezla většinu motáků Fučíka (...) a zřejmě i jiných autorů k rodičům do Humpolce. Ti je uschovali do skleněné zavařovací láhve, kterou posléze zakopali na dvorku do země.“ (s. 309-310)

Pamětní deska na domku Závodských se žel nezachovala – nový majitel nemovitosti ji po převratu odstranil. Údajně se nachází v humpoleckém muzeu.

Omluví se Pravda (bratislavská)?

Sovětský agent připomněl prezidentovi staré hříchy... Tímto senzačně atraktivním tvrzením otitulkoval slovenský novinář Vladimír Jancura v bratislavské Pravdě (25. 7.) dvoustránkový článek o tom, jak prý byl Ludvík Svoboda v srpnu 1968 „vydírán“ údajným (sovětským) agentem Pjotrem Kambulovem.

Zmíněný „agent“ ho prý podle senzacechtivého slovenského autora „vydíral“, protože „věděl, že legionářský poručík (Ludvík) Svoboda byl v roce 1919 pobočníkem bělogvardějského generála Diterichse, jednoho z největších nepřátel sovětské moci“.

Prezident socialistického Československa prý mohl být proto Moskvou lehce vydíratelný, dodává Jancura s odvoláním na ruský zdroj, neboť „zveřejnění zamlčovaných faktů z jeho života mohlo znamenat za daných okolností konec Svobodovy kariéry“.

Těch hloupostí slátal Jancura povícero, tahle však měla být jeho sólokaprem. Místo pověstného kapra ulovil však pověstnou kachnu, když z jedné ruské knihy obšlehl zmíněný „zamlčovaný fakt“ ze Svobodovy biografie, fakt, v kterém si ruský zdroj popletl dva české legionáře stejného jména. Ale to Jancura věděl, neboť si to v jednom

českém časopise přečetl v prohlášení prof. Zoe Klusákové-Svobodové, ale pravda se mu nicméně do jeho pomlouvačného pamfletu asi nehodila. Prezident cosi zamířel ve svém legionářském životopise, to je přece senzace, že?

Politická senzace však Jancurovi nevyšla, stala se z ní pro autora i pro Pravdu blamáž – Ludvík Svoboda žádným pobočníkem bělogvardějského generála nikdy nebyl. A co na to redaktor Jancura a redakce Pravdy? Zatím nic. Omluva za blamáž se ke čtenářům tohoto kdysi významného slovenského listu (každopádně do konce září) nedostala...

Nicméně by si zasloužilo dodat nějaké vysvětlení i to, jak je to s „agentem Kambulovem“, jinde se Pravda zmiňuje dokonce o „rozvědčikovi“. Pokud by se Jancura místo své honby za lacinou senzací začel do válečných deníků Ludvíka Svobody, dozvěděl by se, že „agent Kambulov“ byl oficiálním zplnomocněncem NKVD, tedy sovětské vlády, u štábu Ludvíka Svobody od počátků zrodu jeho zahraniční vojenské jednotky v Buzuluku, výsostným sovětským představitelem, který pro tuto jednotku zprostředkovával její požadavky a vlastně veškerou pomoc, která jí byla ze sovětské strany poskytována.

Článek nabízí jednu ne nezajímavou souvislost. Už jsme před časem (viz článek *Ficova rukavice listu Pravda*, SV 115) publikovali kritická slova slovenského premiéra na adresu zmíněného listu, který se stal „tvrdým, konzervativním a protivládním periodikem“. Pravda je dnes v rukou lorda Northcliffa z Daily Mail, z kruhů britských mnichovanů, jehož předkové „neměli v roce 1938 problém poslat Adolfu Hitlerovi

blahopřejný telegram v souvislosti s anexí Československa“, jak upozornil Fico.

A Ludvík Svoboda byl jako důstojník Čs. armády velkým kritikem britských mnichovanů a samozřejmě německého vpádu do ČSR. Vladimír Jancura svým pokusem zpochybnit jeho čest – ať vědomě, či náhodně – jen slova slovenského premiéra potvrdil.

(zh)

90 let od vzniku subotníků

Před 90 lety vznikla podnětná pracovní iniciativa, která měla po celé období historie Sovětského svazu značný význam. Stručně připomeňme. Doprava v Rusku v roce 1919 se nacházela ve velmi složité situaci. Procento porouchaných lokomotiv přesahovalo přes 50 %, podobně tak i vagonů. Oprava vlakových souprav se zdržovala pro nedostatek pracovních sil a pokles produktivity práce. Pracující z vozovny Moskva-Sortirovočnaja na Kazaňské dráze přijali 7. května 1919 usnesení, ve kterém vyhlásili, že odpracují v sobotu 6 hodin fyzické práce a že ji vykonají bezplatně. Nazvali ji „subotníkem“.

První subotník se konal 10. května 1919 ve zmíněné vozovně. Zúčastnilo se ho 205 lidí. Byly opraveny 4 lokomotivy, 16 vagonů a bylo vyloženo a naloženo přes 150 tun různého materiálu.

Tento příklad následovaly desítky železničních stanic. O jejich významu se zmínil V. I. Lenin ve stati Velká iniciativa, kde ocenil vědomou a dobrovolnou iniciativu dělníků při rozvíjení produktivity práce, přechod k nové pracovní kázní a vytváření socialistických podmínek hospodářství a života.

Je známo, že tato pracovní iniciativa se rozvinula v celé hnutí až po hnutí stachanovské. František Kovanda, Praha

Zeitung z 9. ledna 2009 byl prý z ČSR „vyhnán“.

Mimochodem, jeho doznání připomíná, jak důsledně se daří uplatňovat dekrety prezidenta ČSR. Zároveň to odkrývá, jakou úlohu sehrává například Royalistické hnutí Čech, Moravy a Slezska, v jejichž programu je mimo jiné konstituční monarchie a restituce šlechtického majetku. Při spolupráci samozřejmě nemohla chybět ani spolupráce se Sdružením Schwarzenberg.

Pro český stát bylo velkým ponížením, že Schwarzenbergovi bylo umožněno proniknout do významných funkcí (kancléře a ministra zahraničí). Tak jako působení jeho předků, nebyla ani jeho zahraniční politika v zájmu českého lidu. Vzpomeňme jen na historickou úlohu Schwarzenbergů při potlačování revoluce v roce 1848, odmítání vybudování pomníku J. Husa, na jejich účast při zakládání koncentračního tábora

v letech, na prosazování protisrbské politiky při rozhodování o uznání samostatnosti Kosova, na odeslání dopisu americkému prezidentovi, aby nás USA ochraňovaly před expanzí Ruska, což lze považovat za starou germánskou protislovenskou propagandu, na překrucování a pomlouvání českého národního charakteru, např. v Senátu (3. 6. 09 ve věci azylového domu v Donovalské) uvedl: „...že si to prostě ‚šlohem‘, je starý český zvyk“ – opomněl dodat, že Schwarzenbergové se zmocnili českého majetku, pardon, majetek šlohl, již v pobělohorské době.

Podivné je setkání Karla Schwarzenberga s mluvčím SL Berndem Posseltem na srazu SL v Plzni. Není jen setkáním dvou sudetských kamarádů, domnívají se, že v jejich kompetenci jsou i otázky postupu při podzimní schůzce premiérů ČR a Bavorska, za účasti SL. Č. M. Kadlec

Neušlo nám

■ Nepochopitelná rusofobie

Naprosto nepochopitelná je u nás rusofobie. Nejen že se zapomíná na desítky tisíc padlých sovětských vojáků v boji proti našemu zotročení a plánované likvidaci fašismem, ale nesmyslný radar na našem území prosazovala naše pravice daleko více než američtí spojenci. Přitom si z Ruska bere jen negativní příklad, jako je rovná daň. V USA mají progresivní daň od dob občanské války a v současnosti tam 30 % nejhudších neplatí nic a pak se to postupně zvyšuje, až nejbohatších 5 % platí 50procentní daň.

V době krize je vysoce důležitý i východní trh – nejen ruský, ale i kazašský a obdýt do dalších solventních zemí bývalého sovětského bloku. Protislovenská politika je nesmyslná a zhoubná.

František Truxa

■ Klaus jednoznačně podpořil SR

Prezident Václav Klaus jednoznačně vyjádřil solidaritu se Slovenskem, když 11. září řekl podle ČTK: „Já cítím nervozitu, která na Slovensku vzniká. Já vnímám jistě dlouhodobě trvající ambice Maďarska rozšiřovat se kamsi. V tomto smyslu slovenským postojům rozumím.“

Také k známému jazykovému problému se vyslovil: „Nechci hodnotit jednotlivá slova a věty použité v tom novém jazykovém zákoně. Ale rozumím, proč vznikl.“

Své stanovisko řekl novinářům na jejich přání v polských Sopotech, kde byl na setkání prezidentů visegrádské čtyřky.

Jménem České republiky tak napravil dojem „mrtvého brouka“, který vyvolal

premiér Jan Fischer, když na svém setkání s maďarským prezidentem v Budapešti zaujal „neutralitu“ ve slovensko-maďarských sporech, jež se bytostně dotýkají principů československé historie (viz také říjnové číslo SV a poznámku *Na solidaritu premiér zapomněl*).

Jak konstatovaly Lidové noviny (12. září), Klausovo stanovisko je „první významnou podporou ze zahraničí, které se Slovensku v jeho sporech s Maďarskem dostalo“. Česko a Slovensko postupovaly vůči Maďarsku společně už i dříve, neboť je „velice pevně spojuje zájem na zachování neměnnosti Benešových dekretů, které jak v případě Česka, tak Slovenska ovlivnily poválečný charakter obou zemí“, dodává list. (SV)

■ Slované a Němci v Kanadě

Liberální, tolerantní a rozsáhlá Kanada umožnila též přistěhovalcům ze střední a východní Evropy poznenáhlu přeměňovat kanadský anglo-francouzský kulturalismus na multikulturalismus. Podle sčítání lidu z 33 milionů obyvatel Kanady je pouze 40 % etnicky Kanadány, zatímco ostatní obyvatelé mívají předky ze střední nebo východní Evropy: mezi předky bývali Ukrajinci, Rusové, Poláci, Srbové i Chorvati, ale také Němci, kteří však většinou pocházejí z východní Evropy (Rusko, Kazachstán, Sedmihradsko, Podunají). Největší německá kolonie v Torontu z původních 220 000 obyvatel nyní představuje po asimilaci jen kolonii asi 50 000 Němců.

Z východní Evropy v Kanadě jsou nejčastěji zastoupeni Ukrajinci, kterých je asi milion. Střediska Ukrajinců jsou ve středozápadních provinciích Alberta, Saskatchewan a Winnipeg. Někteří se přestěhovali do USA, kde nyní žijí asi 2 miliony Ukrajinců. V Kanadě žil slavista Jaroslav Rudnický (1910-1995) a senátor Paul Yiuzyk (1913-1966), oba byli významnými teoretiky multikulturalismu.

Jaroslav Liška

Stránku redigoval Jan Ondrovčák

LISTÁRNA ● LISTÁRNA ● LISTÁRNA

Bráníme pomník i pravdu

Po roce 1990 dochází v Brně k opakovaným útokům na památníky osvobození z roku 1945. Na mnoha z nich byly zaměněny původní texty o zásluze Rudé armády o osvobození, ojedinele byly zcela odstraněny. Do popředí zájmu místních médií se dostal politicky motivovaný vandalismus René Pelána, místostarosty městské části Královo Pole, který násilným způsobem podvrátil odstranil symbol srpů a kladiva z památníku obětí Rudé armády, jehož součástí je pohřebiště 326 padlých rudoarmějců. Došlo k dalším případům hanobení tohoto památníku a v místním tisku proběhla polemika o významu symbolu srpů a kladiva umístěného na památníku. Zda skutečně jde ve spojení s rudou hvězdou o stálý rozpoznávací znak Rudé armády, jak stvrzuje dokument Ruského státního vojenského archivu, nebo symbol totality, jak se pokoušejí tvrdit pochybovači historických faktů.

Jako členové a příznivci občanského sdružení Ochrana památníků osvoboditelů z roku 1945 v Brně jsme rozhořčení a odsuzujeme útoky vedené proti památníkům a pietním místům osvoboditelů města Brna z nacistické okupace.

Valná hromada našeho sdružení se proto obrací k veřejnosti svým prohlášením, z kterého citujeme:

Významné výročí nielen pre Slovákov

Už dlhých 65 rokov uplynulo od ozbrojeného vystúpenia Slovenska proti fašistickým okupantom v priebehu druhej svetovej vojny. Toto významné výročí si pripomínali nielen Slováci a priamí účastníci povstania, ale i príslušníci mnohých národov a národností, ktorí se zúčastnili bojov proti fašizmu.

29. augusta 1944 vypuklo Slovenské národné povstanie. Toto masové ozbrojené vystúpenie malého slovanského národa proti fašistickým okupantom bolo spontánnym prejavom vôle väčšiny národa proti okupácii Slovenska a za obnovenie Československej republiky. Veľkosť územia, na ktorom operovali povstalecké jednotky, približne s rozlohou okolo 20 000 km² a s asi 1,700.000 obyvateľmi je presvedčivým dôkazom toho, že šlo o masové protifašistické ozbrojené vystúpenie.

Nemci nasadili proti povstalcovi dobre vyzbrojených a vytrénovaných 48 000 príslušníkov wehrmachtu, zbraní SS, gestapa, Heimatschutzu a jednotky slovenskej domobrany. Velenie SNP gen. Ján Golian a gen. Ru-

„1. V kvétnu prístího roku uplyne již 65 let od konce druhé světové války v Evropě a osvobození českých zemí od hrůzného nacistického režimu.

Po listopadu 1989 se po letech dostalo náležitěho ocenění osvoboditelské úloze armády USA na našem území. Nyní je to naopak: osvoboditelská úloha Rudé armády je v naší společnosti některými subjekty nespravedlivě zpochybňována až znevažována.

Vyskytují se ale i činitelé místních samospráv, kteří negativních názorů na činnost Rudé armády využívají ke svému politickému zviditelnění jako ti správní radikálové. Usilují o odstranění soch sovětských vojevůdců nebo o přemístění válečných hrobů rudoarmějců do míst, kde nebudou veřejnosti na očích. Naše sdružení proti takovým snahám důrazně protestuje.

2. Někteří tvůrci falešného mínění o Rudé armádě politicky účelově zneužívají případů excesů či provinění, jichž se rudoarmějci při působení na našem území dopustili vůči občanům nebo jejich majetku a které si i podle našeho názoru zasluhují odsouzení. Již ale neuvádějí, že k takovým případům docházelo proti vůli a rozkazům sovětských velitelů a že zjištění viníci byli za své činy přísně trestáni.

Podle našeho názoru zůstává stranou pozornosti historiků, psychologů a sociologů

dolf Viest dokázali zorganizovat do boja proti fašistom na povstaleckom území okolo 60 000 bojovníkov, ktorí boli včlenení do 1. čs. armády na Slovensku, a 18 000 partizánov.

Slovenské národné povstanie malo veľký medzinárodný ohlas. V radoch bojovníkov povstania sa zúčastnili príslušníci viac ako 30 národov a národností v počte 8 400 mužov. Medzi nimi bolo veľké množstvo príslušníkov mnohých slovanských národov ako Rusi, Ukrajinci, Bielorusi, Česi, Poliaci, Bulhari, Srbi, Ciernohorci a Chorváti. Veľmi významnú a neoceniteľnú pomoc pri organizovaní partizánskych oddielov poskytovali najmä Rusi, Bielorusi a Ukrajinci.

Zloženie účastníkov SNP podľa národností je jasným dôkazom medzinárodnej solidarity, spolupráce a slovanskej vzájomnosti, keď v dobách nejtiažích nasadzovali svoje životy v boji proti spoločnému nepriateľovi, nenávidenému fašizmu, bez ohľadu k akému národu patrili. Na mnohých miestach Slovenska a Českej republiky najdeme pamät-

historický výzkum mnohostranných podmínek, za nichž rudoarmějci a jejich velitelé plnili svoje bojové úkoly v poli. Jaký byl stupeň jejich psychické a fyzické zátěže v dlouhotrvajících nelítostných bojích proti silnému a fanaticky se bránícímu nepříteli v porovnání s jinými spojeneckými armádami. Nepochybně to byly pro Rudou armádu podmínky nesrovnatelně těžší, než za jakých osvobozovala část našeho území americká armáda.

Vždyť od října 1944 do května 1945 při osvobozovacích bojích na území bývalého Československa položilo svůj život na 144 tisíc rudoarmějců! A dalších 410 tisíc jich bylo zraněno! A kolik z nich s trvalými následky!

3. V neposlední řadě chceme předpokládat kritiku Rudé armády připomenout a položit otázku: Co by čekalo český národ a českomoravský prostor v případě vítězství Německa na východní frontě? Historické dokumenty napovídají: Čechy rasově a ideově vhodné poněmčít, odpůrce vyhladit, zbývající nasadit na otrocké práce na německé statky do vyměnění! Českomoravský prostor totálně germanizovat! Od takových tragických konců nás Rudá armáda zachránila a zasluhuje si naši úctu a vděk.“

Oldřich Svoboda, Brno

nky hrdinů, kteří položili svoje životy na našem území v boji proti fašismu, postavené jako prejav našej vďaky a úcty k ich hrdinským činom.

Som odberateľom a pozorným čitateľom mesačníka Slovanská vzájemnosť a myslím si, že spomínanie týchto udalostí je aktuálne najmä v súčasnej dobe, keď sú vyvíjané snahy pochybných individuálov znevažovať protifašistický odboj a prekrúcať dejinnú udalosť druhej svetovej vojny. Napríklad, že nie Hitler a fašistické Nemecko rozpútali najničivejšiu druhú svetovú vojnu, ale Stalin a Sovietský zväz, prípadne im prisudzujú stejnú vinu.

Je treba si uvedomiť, že toto nehorázne tvrdenie sú ochotní uznať ako pravdivé najmä ľudia s pochybnou minulosťou, prípadne ľudia, ktorí tým sledujú vlastné ciele a každá lož je im vhodná k tomu, aby čo najviac špičky vrhali na bývalý Sovietský zväz, ktorý má nespochybniteľnú hlavnú zásluhu na porážke fašistického Nemecka v druhej svetovej vojne.

Ján Majer, Praha

Blahopřejeme!

- 1. listopadu se dožívá 84 let **Josef Prošek z Jirkova**.
- 2. listopadu své 75. narozeniny oslaví velká bojovnice za práva důchodců **Helena Hendrychová z Prahy 3**.
- 3. listopadu oslaví 70 let **Zdeněk Hocký ze Zbrašína**.
- 6. listopadu oslaví 55 let **RSDr. Ján Herák v Lounech**.
- 6. listopad je významným dnem pro **Františka Prchala z Jirkova**, oslaví 70. narozeniny.
- 8. listopadu se dožívá 87 let **PhDr. Lydie Vernerová z Prahy 7**, jedna ze zakládajících členů SV ČR.
- 10. listopad je významným dnem pro rodinu Sojákovu z Uherského Brodu, naše velké příznivce. **Stanislav Soják** oslaví 88. narozeniny.
- 11. listopadu bude slavit **JUDr. Bohuslav Handl z Hodoňovic – Bašky** 84. narozeniny.
- Michal Valkovič z Prahy 5** své 65. narozeniny oslaví také 11. listopadu.
- 15. listopadu své 75. narozeniny oslaví člen předsednictva SV ČR a redakční rady **SV Karel Dostál z Revnic**.
- Milan Pipal z Prahy 6** své 86. narozeniny oslaví také 15. listopadu.
- Eva Mayerová z Jirkova** bude své 75. narozeniny slavit 18. listopadu.
- 83. narozeniny bude slavit 20. listopadu **Ing. Michal Namisňák z Prahy 4**, spoluorganizátor Všeslovanského sjezdu v r. 1998, který se stále stará o tehdy zasaženou „Slovanskou lípu“.
- Také 20. listopadu se dožívá 80 let **Bořivoj Zaspal z Jirkova**.
- PaeDr. František Dosoudil z Pardubic**, významný historik, se 21. listopadu dožívá 83 let.
- Jan Pelech ze Znojma** oslaví své 89. narozeniny 21. listopadu.
- V Jirkově své 70. narozeniny bude slavit 25. listopadu **Dana Kolářová**.

Všem oslaveným blahopřejeme!

Оракујеме си рустину

*Jazyk
dorozumění*

*mezi
národy*

7 (сeдьмoe) нoябpя – 92-я гoдoвщиnа Вeликoй Oктябpьскoй сoциaлистичeскoй рeвoлюции.

«Тaм, вдaли зa рeкoй»

(Слoвa Н.Крoлeя, мyзыкa нaрoднaя)

Тaм, вдaли зa рeкoй, зaсвeркaли oгни,

В нeбe яснoм зaрe дoгoрaлa.

Сoтня юнyх бoйцoв из бyдeнoвскиx вoйск

Нa рaзвeдкy в пoлe пoскaкaлa.

Oни eхaли дoлгo в нoчнoй тишинe

Пo ширoкoй yкpaинскoй стeпи.

Вдpyг вдaли y рeки зaсвeркaли штыки –

Этo бeлoгвaрдeйскиe цeпи.

И бeз стpaхa oтpяд пoскaкaл нa вpaгa,

Зaвязaлaсь крoвaвaя битвa,

И бoeц мoлoдoй вдpyг пoниж гoлoвoй,

Кoмcoмoльскoe сeрдцe прoбитo.

Oн yпaл вoзлe нoг вopoнoгo кoня

И зaкрыл свoи кapиe oчи.

-Ты, кoнeк вopoнoй, пeрeдaй дoрoгoй,

Чтo я чeстнo пoгиб зa рaбoчиx.

Тaм, вдaли зa рeкoй, yж пoгaсли oгни,

В нeбe яснoм зaрe рaзгoрaлaсь.

Сoтня юнyх бoйцoв в стaн бyдeнoвскиx вoйск

Из рaзвeдки нaзaд вoзвpaщaлaсь.

Из письмa oт дpyзeй из Рoссии:

Нaш сoветский гeрб, этo гeрб-тpyдaгa, нa нeм

зeмлeя, вoздeлaннaя тpyдoм сeрпa и мoлoтa

и oбpaмлeннaя хлeбными кoлoсьями пoд

счaстливoм сoлнцeм, кoтoрoe свeтит всeм

и грeeт всeх. Мы eмy вeрны.

(Тpyдaгa – этo тoт, ктo рaбoтaeт, тpyдится.)

Знaeтe ли?

Пeсня «Тaм, вдaли зa рeкoй» стaлa извeстнoй

y нaс eщe дo вoйнy. Чeшскиe слoвa нaписaл

Ф. Кyбep. Вышлa в пeсeнникe «Пeсни

свoбoды» с нaзвaниeм «Пeсня мoлoдeжи».

Řídí Ivana Bažantová

Budou chtít mluvit rusky?

Tuto otázku si položili náš čtenář **Bohumil Pileček a jeho žena Olga ze Starého Poddvorova na Moravě**, když měli doma ubytovat hosty z Lotyšska. Bylo to v rámci setkání Evropské charty venkovských obcí, které se konalo v červnu právě ve Starém Poddvorově a kterého se zúčastnily delegace z několika desítek evropských zemí, tedy i z Lotyšska. Oba manželé o tom v publikaci o setkání prozradili další podrobnosti:

„Příjezd hostů z Lotyšska jsme očekávali s menšími obavami – budou-li chtít mluvit rusky, když ruština je u nich zakázaný jazyk. Po příjezdu tří sympatických mužů

a sedmi krásných žen se však naše obavy rozplynuly. V našem domě bydlely jen tři delegátky, scházeli se však u nás téměř všichni. A bylo o čem se bavit. Probrali jsme život obyčejných lidí na české a lotyšské vesnici, problémy našeho a jejich zemědělství... Setkání s lidmi z Evropské unie v naší obci bylo pro nás sváteční událostí. Škoda jen, že nemůžeme přivítat i vlastní příbuzné, například tetu našich dětí z Běloruska, která po neuvěřitelném ponižování ze strany českého konzulátu v Minsku svou dvoutou snahu o získání víza do ČR vzdala.“

Starý Poddvorov měl hostům co ukázat

Náš žalov

- Těžkou ztrátou utrpěl Výbor národní kultury. V Praze zemřel 11. září ve věku 83 let **Jindřich Janda**, dlouholetý ředitel Hudebního divadla v Praze-Karlíně, jeho sólista a režisér, místopředseda Výboru národní kultury a velký stoupenec slovanské vzájemnosti. Autor knihy Hudba-divadlo-život.
- O necelý měsíc později zemřel 2. října ve věku 78 let **Milan Friedl**, předseda Výboru národní kultury, který dlouhodobě působil ve vedení Lyry pragensis a pražského Divadla hudby a neúnavně pořádal literární večery pro příznivce VNK.

- Dne 4. září zemřel nositel medaile Fr. Palackého, člen SV ČR, protifašistický bojovník, člen Společnosti Ludvíka Svobody a dalších vlasteneckých organizací **Ing. Jaroslav Gottwald, generálporučík v záloze**.
- Smutnou zprávu jsme dostali od SV ve Valašském Meziříčí, kde naše řady opustila dne 1. října 2009 **Lidmila Bahnerová**.

Pozůstalým a příbuzným vyslovujeme hlubokou soustrast.

Fejeton

Často slyším kritiku, že texty mnohých moderních hitů (před amerikanizací se říkalo šlágrů) jsou debilní, oblbující, že nemají hlavu ani patu a podobně. Je to ale kontroverzní tvrzení. Sice už dávno můj otec (ročník 1894) říkával, že v těch dnešních písničkách není žádný cit, ale tak ostrou kritiku na jejich texty nikdy nevyslovil. Spíše jenom vzpomínal na lyrické písně svého mládí a pobroukával si: To byl ten krásný sen, škoda, že krátký jen... Byl to refrén písně Jde potok lučinou.

V dnešní době z takové lyriky už není docela nic „in“. Avšak nemohu říci, že by všechny texty dnešních hitů, které občas zaslechnu v rozhlase, byly debilní. Zrovna před několika dny jsem slyšel píseň, jejíž text mi v mém útlém dětství místo pohádek recitovala moje maminka: Je to chuže na tom světě, kam se noha šine: sotva přejdeš jedny hory, hned se najdou jiné... A dále: Však na pány v krytém voze také jednou trhne./ jednou se jim kolo zláme, jindy vůz se svrhne...

Tehdy jsem ovšem nevěděl, že jsou to slova z básně Pocestný z Ohlasu písní českých od Františka Ladislava Čelakovského, která byla zhudebněna, tak jako mnoho jiných, které zlidověly.

Lidové písně Čelakovský soustředěně studoval již od středoškolských studií, kdy je sbíral po českém venkově. Výsledkem hlubokého zájmu o hodnoty lidové poezie byl trojhlýný

soubor *Slovanské národní písně*.“ píše se v *Průvodci dějinami české literatury* z roku 1984.

Tato encyklopedie připomíná též Čelakovského Mudrosloví národu slovanského ve příslovích, dále pak Ohlas písní ruských a Ohlas písní českých. „O Čelakovského umění vytvářet písně opravdu v lidovém duchu svědčí nejlépe to, že některé básně z jeho Ohlasu písní českých znárodněly,“ píše se dále. Mezi ně patří i výše zmíněná – a mnou v rozhlase nedávno zachycená – píseň Pocestný.

Vysokou úroveň však měly i básně, respektive jejich zhudebnělé verze, i u jiných národů. Dějiny evropské literatury uvádějí zejména francouzského písničkáře Bérangera, kterého svého času ocenil i sám veliký Goethe. U nás mu zasluženou pozornost věnoval ještě po téměř dvou stech letech profesor Karlovy univerzity Jan O. Fischer ve své knize Béranger – nejslavnější francouzský písničkář. Autor zdůrazňuje, že Béranger může být svým vtipem a svou tvorbou vůbec písničkářem stále aktuálním. Fischer cituje z jeho básně Potopa: V mém posvámém věšteckém povolání/ pánbůh mi obraz zítřka podává/ Vladaři splatí svoji zpunost daní./ na všechny přijde brzy záplava...

Takže: Kéž by se naši písničkáři takovýmto vzorům aspoň trochu přiblížili.

Miroslav Kubín, Chlum u Třeboně

Kresba
Vladimír Renčín
(Právo)

Stránku rediguje Josef Poláček